

งานสังเคราะห์

เรื่อง การพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วย

ที่มารับการผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์

โดย

นางสาววิศรา ตูยานนท์

สังกัดฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

ปี พ.ศ. 2554

สารบัญ

	หน้า
ที่มาของโครงการ	1
วัตถุประสงค์ของโครงการ	2
โครงการการแก้ไขปัญหาทางคลินิก	
การวิเคราะห์ปัญหา และการสืบค้นข้อมูลเชิงประจักษ์ (Discovery)	3
การสรุปเป็นหลักฐานเพื่อแสดงข้อสรุปของข้อค้นพบ (Summary)	5
การแปลงรูปความรู้จากหลักฐานเชิงประจักษ์มาเป็นโครงการการแก้ไขปัญหาทางคลินิก (Translation)	8
แนวปฏิบัติการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยที่มารับการผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์	12
การวางแผนแล่วิธีการดำเนินการ	22
การวัดผลลัพธ์เชิงปริมาณและคุณภาพ	23
ผลการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลไปใช้ในหอผู้ป่วย	24
สรุป	31
กรณีศึกษา	32
บรรณานุกรม	37
ภาคผนวก	41
ตารางเก็บข้อมูลในการดูแลผู้ป่วยที่มารับการผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์	

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ตารางสังเคราะห์งานวิจัย เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้ป่วย ที่ได้รับการผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์	6
2 จำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัด ถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ในระยะก่อนผ่าตัด	24
3 จำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัด ถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ในระยะผ่าตัด	25
4 จำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัด ถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ระยะหลังผ่าตัดในห้องพักฟื้น	26
5 จำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัด ถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ระยะ 24 ชั่วโมงหลังผ่าตัด	27
6 วิเคราะห์ผลการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัด ถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ตามตัวชี้วัด	28

สารบัญภาพ

ภาพ

หน้า

ACE Star Model of EBP: Knowledge Transformation

3

การพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาล ในการดูแลผู้ป่วยที่มารับการผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์

1. ที่มาของโครงการ

นิ่วในถุงน้ำดี (Gall stone) เป็นโรคที่พบได้มาก ทั่วโลกมีผู้ป่วยรายใหม่ที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นนิ่วในถุงน้ำดีประมาณ 1 ล้านคนต่อปี¹ จากสถิติของโรงพยาบาลศิริราช มีผู้ป่วยโรคนิ่วในถุงน้ำดีมารับการผ่าตัดในปี พ.ศ. 2549 – 2551 จำนวน 585, 711 และ 763 ราย ตามลำดับ ซึ่งมีแนวโน้มที่เพิ่มมากขึ้น และเป็นชนิดของการผ่าตัดที่พบมากที่สุด ในหน่วยผ่าตัดช่องท้องและหลอดเลือด โรงพยาบาลศิริราช² ในไตรมาสแรกของปี 2552 พบว่ามีผู้ป่วยหลังผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องที่เกิดภาวะแทรกซ้อนในระดับน้อยถึงปานกลาง ร้อยละ 10 ในระดับที่รุนแรงร้อยละ 15 และผู้ป่วยร้อยละ 3 เกิดภาวะแทรกซ้อนในระดับที่รุนแรงมาก ทำให้เพิ่มจำนวนวันนอนโรงพยาบาลจากเดิมเฉลี่ย 2-3 วัน เป็น 5-12 วัน และเสียค่ารักษาเป็นจำนวนมากขึ้นกว่าค่ารักษาที่เกิดจากการผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องที่ไม่มีภาวะแทรกซ้อนถึงร้อยละ 47³

ภาวะแทรกซ้อนที่มีโอกาสเกิดขึ้นในขณะผ่าตัดเนื่องจาก ผู้ป่วยจะได้รับการใส่ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เข้าไปให้คงสภาพที่มีลมอยู่ในช่องท้อง (Pneumoperitoneum) ในการเพิ่มพื้นที่ว่างให้มองเห็นอวัยวะต่างๆ ในช่องท้องได้ชัดเจน ในขณะเดียวกันก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ใช้ในการผ่าตัดจะมีผลต่อระบบการทำงานของอวัยวะต่างๆ ในช่องท้อง และอวัยวะสำคัญที่อยู่ใกล้เคียงเช่น ระบบหัวใจหลอดเลือด และระบบหายใจ^{4,5} ซึ่งในระยะผ่าตัดทีมผู้ให้การดูแลผู้ป่วย ไม่ว่าจะเป็นศัลยแพทย์ วิสัญญีแพทย์ และพยาบาลห้องผ่าตัดต้องมีการเฝ้าระวังการเกิดภาวะแทรกซ้อนในระหว่างผ่าตัดเช่น ภาวะ CO₂ embolism และ deep vein thrombosis ซึ่งแม้จะมีโอกาสเกิดเพียงร้อยละ 0.6 และร้อยละ 1.7 ตามลำดับก็ตาม^{6,7} แต่ก็ยังเป็นภาวะที่ทำให้เกิดอันตรายถึงแก่ชีวิต นอกจากนั้นผลของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ยังทำให้เกิดอาการปวดหลังผ่าตัด ซึ่งระดับของอาการปวดภายในช่องท้อง (visceral pain) จะมากกว่าอาการปวดแผลผ่าตัด โดยในระยะ 2 ชั่วโมงแรกหลังผ่าตัดที่อยู่ในห้องพักฟื้น ผู้ป่วยจะมีระดับของความปวดที่ประเมินด้วย Visual Analog Scale ประมาณ 3 – 7⁸ นอกจากนั้นผู้ป่วยบางรายอาจมีอาการปวดไหล่ จากการที่ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ไปดันกระบังลมให้ยัดขยายจนเกิดการระคายเคืองของเส้นประสาทพริติก⁹ ซึ่งมักเกิดในระยะ 24 ชั่วโมงหลังผ่าตัด

แม้ว่าการให้ยาแก้ปวดสามารถลดอาการปวดแผลผ่าตัด และอาการปวดไหล่ได้ แต่ผลข้างเคียงที่เกิดตามมาเช่น อาการมึนงง และอาการคลื่นไส้อาเจียนหลังผ่าตัด ส่งผลให้ผู้ป่วยได้รับการจำหน่ายออกจากห้องพักฟื้นล่าช้า¹⁰ ซึ่งการลดความปวดในระยะหลังผ่าตัดสามารถกระทำได้ตั้งแต่ในระยะก่อนผ่าตัด โดยการเยี่ยมก่อนผ่าตัด (Pre-visit) มีผลลดความปวดในระยะหลังผ่าตัด เพิ่มความสามารถในการดูแลตนเอง และการจัดการกับภาวะแทรกซ้อนที่เกิดขึ้น^{11,12} และการจัดการดูแล ในห้องผ่าตัดโดยการปรับความดันช่องท้อง การปรับอัตราการไหลของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เข้าสู่ช่องท้องขณะผ่าตัดในระดับต่ำ รวมทั้งมีการดูดก๊าซที่เหลือในช่องท้องก่อนการเย็บปิดแผลผ่าตัดมีผลลดความปวดในระยะหลังผ่าตัดเช่นกัน^{13,14}

ดังนั้นการดูแลผู้ป่วยที่มารับการผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ให้มีความปลอดภัย ไม่เกิดภาวะแทรกซ้อนจนเป็นสาเหตุให้ต้องเสียค่ารักษาพยาบาล และมีจำนวนวันนอนโรงพยาบาลที่เพิ่มขึ้น นั้นต้องเริ่ม

ตั้งแต่ในระยะก่อนผ่าตัด ระยะผ่าตัด ระยะหลังผ่าตัดในห้องพักฟื้น ระยะหลังผ่าตัดเมื่อกลับไปหอผู้ป่วย และต่อเนื่องจนกระทั่งผู้ป่วยได้รับการจำหน่ายกลับบ้าน ซึ่งในหน่วยงานยังไม่มีแนวปฏิบัติการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยกลุ่มดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นการพัฒนาระบบแนวปฏิบัติการพยาบาล ในการดูแลผู้ป่วยที่มารับการผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ เป็นกุญแจสำคัญของการทำให้เกิดการดูแลอย่างต่อเนื่องโดยการมุ่งเน้นความต้องการของผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางของการดูแล มีการประสานความร่วมมือระหว่างทีมสหสาขา และส่งเสริมการใช้ศักยภาพของผู้ป่วยและครอบครัวในการดูแลตนเอง พยาบาลมีบทบาทสำคัญในการประสานความร่วมมือระหว่างทีมสหสาขาวิชาชีพ เพื่อเชื่อมต่อช่องว่างของการดูแลผู้ป่วยในแต่ละระยะ เพื่อให้เกิดการดูแลอย่างต่อเนื่อง

ที่ปรึกษาโครงการ ผศ.ดร. อุษาวดี อัครวิเศษ

อาจารย์ประจำภาควิชาการพยาบาลศัลยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อให้เกิดการดูแลอย่างต่อเนื่องในผู้ป่วยที่มารับการผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์
- 2.3 เพื่อป้องกัน ประเมินภาวะแทรกซ้อนในระยะเริ่มแรก และให้การช่วยเหลือผู้ป่วยที่มารับการผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ให้มีความปลอดภัย
- 2.3 เพื่อลดระดับของความปวด และความไม่สบายในผู้ป่วยที่มารับการผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์
- 2.4 เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการรักษา และลดระยะเวลาที่อยู่ในห้องพักฟื้น รวมถึงการลดจำนวนวันนอนโรงพยาบาล
- 2.5 เพื่อให้ผู้ป่วย และบุคลากรในทีมสุขภาพ เกิดความพึงพอใจต่อระบบการดูแลที่ได้พัฒนาขึ้น

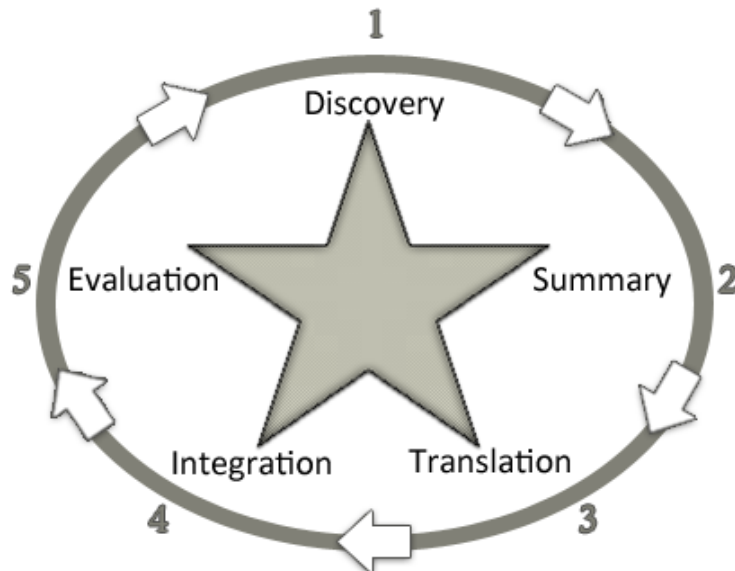
3. โครงการการแก้ไขปัญหาดังกล่าวทางคลินิก

การพัฒนาโครงการเพื่อการแก้ไขปัญหาดังกล่าวทางคลินิกจากหลักฐานเชิงประจักษ์ในครั้งนี้ ใช้ ACE Star Model of knowledge transformation (Academy center for EBP) ¹⁵ ซึ่งเป็น model ที่ช่วยให้เข้าใจวงจร และลักษณะของความรู้ที่จะนำมาใช้ในหลายรูปแบบ โดยจะอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงความรู้ (knowledge transformation) ในหลายระดับตั้งแต่เริ่มค้นพบความรู้จนกระทั่งนำลงสู่การปฏิบัติซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้

1. Discovery คือขั้นตอนของการวิเคราะห์ปัญหา และการสืบค้นข้อมูลเชิงประจักษ์
2. Summary คือขั้นตอนของการนำมาสรุปเป็นหลักฐานเพื่อแสดงข้อสรุปของข้อค้นพบ
3. Translation คือขั้นตอนของการนำมาแปลงรูปเป็นแนวปฏิบัติทางการพยาบาลและเครื่องมืออื่นๆในการปฏิบัติ

4. Integration คือขั้นตอนของการนำมาเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติในองค์กร
5. Evaluation คือขั้นตอนของการประเมินผลลัพธ์ของการปฏิบัติ

ACE Star Model of Knowledge Transformation

ที่มา: Stevens KR. *ACE Star Model of EBP: Knowledge Transformation*. Academic Center for Evidence-based Practice. The University of Texas Health Science Center at San Antonio. 2004

การพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาล ในการดูแลผู้ป่วยที่มารับการผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ ในขั้นตอนของการพัฒนาโครงการนั้นประกอบด้วยขั้นตอนที่อ้างอิงจาก ACE Star Model of knowledge transformation¹⁵ สามขั้นตอนแรกคือ Discovery, Summary และ Translation ดังนี้

3.1 Discovery: ขั้นตอนของการวิเคราะห์ปัญหา และการสืบค้นข้อมูลเชิงประจักษ์

3.1.1 วิเคราะห์ปัญหาจากการทบทวนวรรณกรรม

จากการทบทวนวรรณกรรมในกลุ่มผู้ป่วยที่มารับการผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องพบว่า ปัญหาสำคัญที่เกิดในผู้ป่วยกลุ่มดังกล่าวเกิดจากก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ใช้ระหว่างการผ่าตัด โดยจำแนกปัญหาออกเป็น 2 ระยะ คือ

- ปัญหาที่เกิดในระยะผ่าตัด ในขณะที่ผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ผู้ป่วยจะได้รับการใส่ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เข้าไปให้คงสภาวะ pneumoperitoneum โดยตั้งค่าความดันในช่องท้องไว้ประมาณ 14-15 มิลลิเมตรปรอท ในขณะที่เดียวกันก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ใช้ในการผ่าตัดจะถูกดูดซึมเข้าสู่หลอดเลือดบริเวณ peritoneum cavity ในอัตรา 38 – 42 มิลลิตรต่อนาที¹⁶ ทำให้เกิดภาวะความเป็นกรดในเลือดสูงขึ้น เกิดการกระตุ้นระบบประสาทซิมพาเทติก ส่งผลให้เกิดภาวะหัวใจเต้นเร็ว และเพิ่มการบีบตัวของกล้ามเนื้อหัวใจ⁴ การเพิ่มความดันในช่องท้องประกอบกับการจัดท่าอนาสีระสูงขณะผ่าตัด ทำให้กระบังลมถูกดันขึ้น

ไปส่งผลให้ความจุปอดลดลง เกิดการกั้ค้างของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในปอด⁵ และยังมีผลทำให้ค่า mean arterial pressure เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ¹⁷ นอกจากนั้นการเพิ่มความดันในช่องท้องยังทำให้ venous return ลดลงส่งผลต่อเนื่องให้ cardiac output ลดลง¹⁸ และทำให้ peak flow velocity ใน femoral vein ลดลงเมื่อค่าความดันในช่องท้องเพิ่มขึ้นถึงระดับ 12 มิลลิเมตรปรอท ทำให้เพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิด deep vein thrombosis¹⁹ ซึ่งในระยะผ่าตัดทีมผู้ให้การดูแลผู้ป่วย ไม่ว่าจะเป็นสัลยแพทย์ วิกฤติแพทย์ และพยาบาลห้องผ่าตัดต้องมีการเฝ้าระวังการเกิดภาวะแทรกซ้อนในระหว่างผ่าตัดเช่น ภาวะ CO₂ embolism, deep vein thrombosis ซึ่งเป็นภาวะที่อันตรายถึงแก่ชีวิต โดยประเมินจากค่า end tidal CO₂, ค่า O₂ saturation, mean arterial pressure และ Electrocardiogram (ECG) เพื่อให้การช่วยเหลือได้ทันทั่วทั้งที่โดยประสานการทำงานร่วมกันระหว่างสหสาขา หรือการเกิดภาวะ subcutaneous emphysema ซึ่งพบได้ตั้งแต่ในระยะผ่าตัดจนกระทั่ง 6 วันหลังผ่าตัด ที่ต้องมีการเฝ้าระวังในผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยง และมีการส่งต่อข้อมูลให้พยาบาลหอผู้ป่วย²⁰

- ปัญหาที่เกิดขึ้นในระยะหลังผ่าตัด

อาการปวดในช่องท้อง (visceral pain) เป็นปัญหาที่สำคัญที่เกิดขึ้นในระยะหลังผ่าตัด โดยในระยะ 2 ชั่วโมงแรกหลังผ่าตัดผู้ป่วยจะมีระดับของความปวดประมาณ 3-7⁸ ผู้ป่วยบางรายมีอาการแน่นท้องในระยะหลังผ่าตัด ซึ่งมีความสัมพันธ์กับปริมาณของก๊าซที่เหลืออยู่ในช่องท้อง²¹ และมีผู้ป่วยเพียงร้อยละ 24 ที่สามารถดูดซึมก๊าซที่ค้างอยู่ในช่องท้องได้อย่างสมบูรณ์ในระยะ 24 – 48 ชั่วโมงหลังผ่าตัด²² อาการแน่นท้องจะทำให้ผู้ป่วยหายใจตื้น การขับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ใช้ในการทำผ่าตัดออกทางลมหายใจได้ลดลง²³ และส่งผลทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อนในระยะหลังผ่าตัดได้ ในระยะ 24 - 72 ชั่วโมงหลังผ่าตัดผู้ป่วยบางรายจะมีอาการปวดไหล่ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาตั้งแต่ในระยะผ่าตัดจากการที่ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ไปดันกระบังลมให้ยัดขยายจนเกิดการระคายเคืองของเส้นประสาทพริ้นค⁹ ดังนั้นการบอกผู้ป่วยถึงอาการปวดไหล่ที่อาจเกิดขึ้นในระยะที่กลับไปหอผู้ป่วย และการจัดการกับอาการที่เกิดขึ้น รวมถึงการส่งต่อข้อมูลให้กับพยาบาลหอผู้ป่วยจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การดูแลอย่างต่อเนื่อง

3.1.2 วิเคราะห์ปัญหาจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

จากการเก็บข้อมูลในการดูแลผู้ป่วยที่มารับการผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ทั้งหมด 16 ราย แบ่งเป็นเพศหญิงร้อยละ 63 เพศชายร้อยละ 37 ผู้ป่วยมีอายุเฉลี่ย 52 ปี (30-71 ปี) มีโรคร่วมร้อยละ 54 ผู้ป่วยร้อยละ 9 มีน้ำหนักมากกว่ามาตรฐาน (BMI > 30 kg/m²) ระดับความวิตกกังวลก่อนผ่าตัดประเมินโดยใช้ VAS เฉลี่ย 4.7 คะแนน (0-8 คะแนน) จำนวนของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ใช้ในการผ่าตัดเฉลี่ย 70 ลิตรต่อราย (12.6 – 148 ลิตร) และระยะเวลาที่ใช้ในการผ่าตัดเฉลี่ย 87 นาทีต่อราย (35 – 170 นาที) ในระยะหลังผ่าตัดในห้องพักฟื้นผู้ป่วยมีระดับความปวดที่ประเมินด้วย Numeric Rating Scale เฉลี่ย 5.1 (NRS = 3-10) โดยผู้ป่วยร้อยละ 45 มี visceral pain ในระดับรุนแรง (pain score ≥ 8) และผู้ป่วยร้อยละ 27 มี abdominal distension ในระดับปานกลางถึงรุนแรงร้อยละ 75 ไม่พบผู้ป่วยที่มีอาการปวดไหล่ในระยะที่อยู่ในห้องพักฟื้น แต่พบในระยะ 24 ชั่วโมงหลังผ่าตัดร้อยละ 25 ซึ่งอาการปวดอยู่ในระดับเล็กน้อย (pain score ≤ 3) ระยะเวลาที่

อยู่ในห้องพักพื้นเฉลี่ย 97 นาที (75 - 135 นาที) ผู้ป่วย 1 รายถูกเลื่อนเวลาในการผ่าตัดออกไป 20 นาทีเพื่อรอยา antibiotic จากหอผู้ป่วย เนื่องจากขาดการประสานงาน และการตรวจสอบความพร้อมต่อการเข้ารับการผ่าตัด มีผู้ป่วย 1 รายเกิดภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำในระยะแรกรับในห้องพักพื้นซึ่งเป็นผลต่อเนื่องมาจากระยะผ่าตัด และผู้ป่วยมี BMI 18.29 mg/m² (BMI ต่ำกว่าปกติ) ซึ่งเป็นปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำ

3.1.3 การสืบค้นข้อมูลเชิงประจักษ์

กำหนดขอบเขตของงานวิจัยที่สืบค้น ในกลุ่มผู้ป่วยที่มารับการผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ โดยใช้งานวิจัยหลายๆ ระดับ เช่น งานวิจัยที่เป็น systematic review, randomize control trial, quasi experimental และ observational study ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 – 2009 ที่มีการวัดผลลัพธ์ที่แสดงถึงความปลอดภัย, การลดความวิตกกังวล, การลดความปวดหลังผ่าตัด และการฟื้นตัวหลังผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ โดยสืบค้นจากระบบฐานข้อมูลทาง electronic ได้แก่ Cochrane, CINAHL, Springer, Blackwell synergy, Science direct, Pubmed และ Ovid โดยมีการกำหนดคำสำคัญในการสืบค้นข้อมูล ดังนี้ Laparoscopic cholecystectomy, anxiety, pain, clinical pathway

3.2 Summary: สรุปเป็นหลักฐานเพื่อแสดงข้อสรุปของข้อค้นพบ

จากการสืบค้นงานวิจัยจากฐานข้อมูลข้างต้น ได้เลือกงานวิจัยจำนวน 15 เรื่อง และสังเคราะห์เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดที่มารับการผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การ pre-visit มีผลลดความปวดในระยะหลังผ่าตัด

ประเด็นที่ 2 ระหว่างการผ่าตัดควรมีการเฝ้าระวังภาวะแทรกซ้อนในผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยง การป้องกัน และแนวทางเพื่อให้การช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็ว

ประเด็นที่ 3 intervention เพื่อลดปวดในระยะหลังผ่าตัด

- การกำหนด Abdominal pressure ≤ 12 mm.Hg.
- การกำหนด CO₂ insufflation rate ที่ไหลเข้าสู่ช่องท้องผู้ป่วยในระดับต่ำ ≤ 2 ลิตร/ นาที
- การใช้ warm CO₂ ในขณะที่ผ่าตัด
- การใส่ก๊าซที่เหลือค้างอยู่ในช่องท้องด้วยวิธี active aspiration หรือ Simple clinical maneuver

ก่อนเย็บปิดแผลผ่าตัด มีผลลดความปวดระยะหลังผ่าตัด

ประเด็นที่ 4 ระยะเวลาที่เหมาะสมในการฟื้นตัวหลังผ่าตัดในห้องพักพื้น ของผู้ป่วยผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์

ประเด็นที่ 5 การจัดท่านอนศีรษะสูง 20° ใน RR ช่วยเพิ่ม O₂sat และเพิ่ม CO₂ elimination

ประเด็นที่ 6 การนำ แนวปฏิบัติการพยาบาล มาใช้ในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ มีผลให้เกิดความต่อเนื่องในการดูแล

ตารางที่ 1 ตารางสังเคราะห์งานวิจัย เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดที่มารับการผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์

งานวิจัย	ระดับงานวิจัย	ประเด็นที่สรุปได้จากหลักฐานเชิงประจักษ์
1. The effect of pre-admission education on domiciliary recovery following laparoscopic cholecystectomy, 2005¹¹ 2. The impact of preoperative information on state anxiety, postoperative pain and satisfaction with pain management, 2003¹² 3. The effect of interactive multimedia on preoperative knowledge and postoperative recovery of patients undergoing laparoscopic cholecystectomy, 2007²⁴	II II II	<u>ประเด็นที่ 1</u> การ pre-visit มีผลลดความปวดในระยะหลังผ่าตัด
4. Risk factors for hypercarbia, subcutaneous emphysema, pneumothorax, and pneumomediastinum during laparoscopy, 2000²⁵ 5. Subcutaneous emphysema and hypercarbia during diagnostic gynecologic laparoscopy, 2005²⁶ 6. Late onset of subcutaneous emphysema following laparoscopic procedures, 2008²⁰ 7. Venous air embolism during total laparoscopic hysterectomy, 2009²⁷ 8. Alteration in coagulation profile and incidence of deep vein thrombosis in laparoscopic cholecystectomy, 2009²⁸ 9. Influence of pneumoperitoneum on the deep venous system during laparoscopy, 2000¹⁹	IV VI VI IV IV IV	<u>ประเด็นที่ 2</u> ระหว่างการผ่าตัดควรมีการเฝ้าระวังภาวะแทรกซ้อนในผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยง การป้องกัน และแนวทางเพื่อให้การช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็ว

งานวิจัย	ระดับงานวิจัย	ประเด็นที่สรุปได้จากหลักฐานเชิงประจักษ์
10. A simple clinical maneuver to reduce laparoscopy-induced shoulder pain. Obstetrics and gynecology, 2008¹⁴ 11. Active intraperitoneal gas aspiration to reduce postoperative shoulder pain after laparoscopy, 2004³⁰ 12. Pain in laparoscopic surgery, 2000³¹	II II I	<u>ประเด็นที่ 3</u> intervention เพื่อลดปวดในระยะหลังผ่าตัด - การกำหนด Abdominal pressure ≤ 12 mm.Hg. - การกำหนด CO₂ insufflation rate ที่ไหลเข้าสู่ช่องท้องผู้ป่วยในระดับต่ำ ≤ 2 ลิตร/ นาที - การใช้ warm CO₂ ในขณะผ่าตัด - การใส่ก๊าซที่เหลือค้างอยู่ในช่องท้องด้วยวิธี active aspiration หรือ Simple clinical maneuver ก่อนเย็บปิดแผลผ่าตัด มีผลลดความปวดระยะหลังผ่าตัด
13. Post-operative recovery profile after laparoscopic cholecystectomy: A prospective, observational study of a multimodal anesthetic regime, 2007 ³²	IV	<u>ประเด็นที่ 4</u> ระยะเวลาที่เหมาะสมในการฟื้นตัวหลังผ่าตัดในห้องพักฟื้น ของผู้ป่วยผ่าตัดอุ้งน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์
14. A prospective randomized controlled trial comparing the efficacy of pre-oxygenation in the 20 degrees head- up versus supine position, 2005 ³³	II	<u>ประเด็นที่ 5</u> การจัดท่านอนศีรษะสูง 20° ใน RR ช่วยเพิ่ม O ₂ sat และเพิ่ม CO ₂ elimination
15. Outpatient laparoscopic cholecystectomy: Patient outcomes after implementation of a clinical pathway, 2001 ³⁴	III	<u>ประเด็นที่ 6</u> การนำ แนวปฏิบัติการพยาบาล มาใช้ในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัด อุ้งน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ มีผลให้เกิดความต่อเนื่องในการดูแล

หมายเหตุ: ใช้เกณฑ์การประเมินระดับงานวิจัยของ Melynck and Fineout- Overholt (2005)³⁵

3.3 Translation: การนำมาแปลรูปจากการสังเคราะห์ความรู้จากหลักฐานเชิงประจักษ์มาเป็นแนวปฏิบัติทางการแพทย์โดยการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาล ในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิทัศน์โดยแบ่งระยะในการดูแลดังนี้

3.3.1 ระยะก่อนผ่าตัด (Pre-operative phase) ผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิทัศน์ต้องเข้ามาอนในโรงพยาบาลก่อนผ่าตัด 1 วันเพื่อเตรียมสภาพร่างกายและจิตใจให้พร้อมกับการเข้ารับการผ่าตัด ผลลัพธ์ที่คาดหวังในการดูแลผู้ป่วยในระยะก่อนผ่าตัดที่หอผู้ป่วย คือผู้ป่วยมีความเข้าใจ ยอมรับในกระบวนการรักษา และไม่มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการรักษา โดยผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการต่างๆ ต้องพร้อม มีการประเมินความเสี่ยงของผู้ป่วยต่อการให้ยาระงับความรู้สึก และการให้ pre-medication โดยวิสัญญีแพทย์ ส่วนพยาบาลห้องผ่าตัดมีการปฏิบัติบทบาทของการ outreach ออกไปให้ pre-visit กับผู้ป่วยในการสอนและให้คำแนะนำเกี่ยวกับโรคนี้ในถุงน้ำดี การผ่าตัด การปฏิบัติตัวในระยะผ่าตัด และหลังผ่าตัดในห้องพักฟื้น รวมทั้งการเปิดโอกาสให้ผู้ป่วยและญาติซักถาม ข้อสงสัยต่างๆ เพื่อลดความกังวล และที่สำคัญเพื่อลดความปวด เพิ่มความสามารถในการดูแลตนเอง และจัดการกับอาการแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นในระยะหลังผ่าตัด^{11, 12}

ผลลัพธ์ที่คาดหวังในวันที่ผู้ป่วยมารับการผ่าตัด คือผู้ป่วยมีความพร้อมในการเข้ารับการผ่าตัด และไม่เกิดการงดเลื่อนผ่าตัด โดยต้องมีการประเมินความพร้อมของผู้ป่วยต่อการเข้ารับการผ่าตัดไม่ว่าจะเป็นระยะเวลาของการงดน้ำงดอาหาร ภาวะโรคร่วม ประวัติการผ่าตัดในอดีต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผ่าตัดช่องท้องในอดีตที่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดภาวะ Carbon dioxide embolism ระหว่างผ่าตัด²⁷ และอาจมีผลให้การทำผ่าตัดผ่านกล้องไม่ประสบความสำเร็จ ประวัติการแพ้ยา แพ้อาหารต่างๆเป็นสิ่งสำคัญมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้ป่วยที่แพ้อาหารทะเลในกรณี que ผู้ป่วยต้องได้รับการฉีดสารทึบแสงระหว่างผ่าตัดเพื่อดูความผิดปกติของท่อน้ำดีร่วม(Intraoperative Cholangiography) เนื่องจากสารทึบแสงที่ใช้มีส่วนประกอบของไอโอดีนที่มีอยู่ในอาหารทะเล ในผู้ป่วยที่มีประวัติการใช้ยาละลายลิ่มเลือดต้องมีการหยุดยาอย่างน้อย 7 วันก่อนผ่าตัด หากผู้ป่วยหยุดยาไม่ครบต้องมีการประสานงานกับศัลยแพทย์ และวิสัญญีแพทย์ในการประเมินผู้ป่วยความพร้อมในการเข้ารับการผ่าตัดอีกครั้ง ในกรณีที่ประเมินได้ว่าผู้ป่วยมีความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะคลื่นไส้อาเจียนหลังผ่าตัด (Post Operative Nausea Vomiting: PONV) เช่น ผู้ป่วยเพศหญิง ไม่สูบบุหรี่ และมีประวัติการเกิด morning sickness²⁹ ต้องมีการประสานงานกับวิสัญญีแพทย์ให้ผู้ป่วยได้รับยาต้านการอาเจียนเป็น prophylaxis dose เพื่อป้องกันการเกิดภาวะคลื่นไส้อาเจียนในระยะหลังผ่าตัด เพื่อเป็นการ early detection ภาวะแทรกซ้อนต่างๆที่อาจเกิดขึ้น ให้การป้องกัน และการเฝ้าระวัง

3.3.2 ระยะระหว่างผ่าตัด ผลลัพธ์ที่คาดหวังให้เกิดในระยะนี้คือ

3.3.2.1 ผู้ป่วยไม่เกิดภาวะแทรกซ้อนในระหว่างผ่าตัด ได้แก่

- Carbon dioxide embolism มีโอกาสเกิดเพียงร้อยละ 0.6 แต่มีอัตราเสียชีวิตสูงถึงร้อยละ 28⁶ ซึ่งต้องมีการเฝ้าระวัง และให้การช่วยเหลือ ในกรณีที่ตัวชี้วัด (parameter) มีความผิดปกติ เช่น

- ค่า mean arterial pressure decrease ลดลงมากกว่าหรือเท่ากับ 20 mm.Hg of baseline MAP

- ค่า O₂ Saturation น้อยกว่าหรือเท่ากับ 90%
- ค่า end tidal CO₂ มีการลดลงอย่างรวดเร็วมากกว่า 2 มิลลิเมตรปรอทจากระดับปกติของผู้ป่วย
- คลื่นไฟฟ้าหัวใจ (ECG) มีการเปลี่ยนแปลง โดยมี ST elevation หรือ ST depression

สิ่งที่ต้องปฏิบัติในการให้การช่วยเหลือผู้ป่วยที่มีภาวะ Carbon dioxide embolism ซึ่งเป็น
บทบาทที่ต้องมีการประสานความร่วมมือระหว่างสหสาขา ได้แก่²⁷

- หยุดการทำงานของเครื่อง CO₂ insufflation
- ปรับเตียงให้ผู้ป่วยอยู่ในท่าศีรษะต่ำ (Trendelenburg)
- เตรียมสารน้ำ NSS ในการล้างช่องท้องเพื่อกำจัดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่เหลือยู่ในช่องท้อง
- เตรียมเครื่องมือในการใส่สาย Central line

● Deep Vein Thrombosis (DVT)

ภาวะ DVT ในผู้ป่วยหลังผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิทัศน์พบได้ประมาณร้อยละ 1.7⁷ โดยการคงสภาวะ pneumoperitoneum และการจัดท่านอนศีรษะสูงขณะผ่าตัด (reverse Trendelenburg) เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการคั่งของหลอดเลือดดำ (venous stasis) บริเวณขา ไปมีผลต่อชั้น endothelium ในหลอดเลือด ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของ coagulation และ fibrinolysis และจะนำไปสู่การเกิด deep vein thrombosis ในระหว่างผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องค่า Antithrombin III และ ค่า APTT ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ค่า D-Dimer (fibrin degeneration) เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของค่า Antithrombin III และค่า D-Dimer มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ อายุ, BMI และระยะเวลาของการคงสภาวะ pneumoperitoneum²⁸ ดังนั้นควรมีการป้องกันการเกิด DVT โดยการตั้งค่าความดันในช่องท้องในระดับต่ำกว่า 12 มิลลิเมตรปรอท จะช่วยป้องกันไม่ให้เกิดการลดลงของ peak flow velocity ใน Femoral vein¹⁹ การใช้ elastic bandage พันขาเพื่อป้องกันการเกิด venous stasis จนทำให้เกิด DVT และเป็นการเพิ่ม venous return³⁶ และควรมีการติดตาม เฝ้าระวังการเกิด DVT ในผู้ป่วยสูงอายุ, อ้วน และใช้ระยะเวลาในการคงสภาวะ pneumoperitoneum เป็นเวลานานโดยการประสานงาน เพื่อส่งต่อข้อมูลให้กับพยาบาลหอผู้ป่วยในการเฝ้าระวังการเกิด DVT ในระยะหลังผ่าตัด

● ภาวะ subcutaneous emphysema

อุบัติการณ์ของการเกิด subcutaneous emphysema ในระหว่างผ่าตัดผ่านกล้องวิทัศน์พบได้ร้อยละ 2.3²⁵ โดยมีช่วงเวลาของการเกิดได้ตั้งแต่ในระยะผ่าตัดจนกระทั่ง 6 วันหลังผ่าตัด²⁰ ที่ต้องมีการประเมินเป็นระยะๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้ป่วยกลุ่มที่เสี่ยงต่อการเกิดภาวะ subcutaneous emphysema คือ

- ค่า end tidal CO₂ ขณะผ่าตัดสูงกว่าหรือเท่ากับ 50 mm.Hg.
- ผู้ป่วยสูงอายุ
- ระยะเวลาที่ใช้ในการผ่าตัดมากกว่า 200 นาที²⁶

- ผู้ป่วยที่มีค่าดัชนีมวลกายมากกว่า 30 กิโลกรัมต่อตารางเมตร²⁸

ต้องมีการส่งต่อข้อมูลให้พยาบาลหอผู้ป่วยในการเฝ้าระวังในผู้ป่วยรายที่มีปัจจัยเสี่ยงดังกล่าวข้างต้นในการเฝ้าระวังการเกิด Late onset subcutaneous emphysema ในระยะหลังผ่าตัด

3.3.2.2 มีการปรับค่าความดันในช่องท้องขณะผ่าตัด เพื่อลดความปวดในระยะหลังผ่าตัดโดยประสานงานกับศัลยแพทย์ในการทำ intervention ในห้องผ่าตัด^{14, 30, 31, 37}

- ปรับค่าความดันในช่องท้องขณะผ่าตัดในระดับ ≤ 12 mm.Hg

- ปรับอัตราการไหลของก๊าซ CO₂ จากเครื่องจ่ายก๊าซ ในระดับ ≤ 2 ลิตรต่อนาที

- มีการไล่ก๊าซ CO₂ ที่เหลือค้างในช่องท้องด้วยวิธี active aspiration หรือ simple clinical maneuver ก่อนการเย็บปิดแผลผ่าตัด

- ใช้ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ก่อนขณะผ่าตัด ซึ่งนอกจากจะเป็นการช่วยลดความปวดในระยะหลังผ่าตัดแล้วยัง ช่วยป้องกันภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำได้อีกด้วย

สิ่งที่สำคัญในการดูแลผู้ป่วยในระยะผ่าตัดที่มีความเปราะบาง (vulnerability) บทบาทของพยาบาลห้องผ่าตัดที่สำคัญคือการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย (advocacy) ในทุกๆระยะของการดูแลช่วยเหลือทั้งในบทบาทอิสระ และบทบาทที่ต้องมีการประสานงานกับทีม เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลที่ดีที่สุดตามมาตรฐาน หากเกิดภาวะแทรกซ้อนกับผู้ป่วย พยาบาลในห้องผ่าตัดต้องมีการส่งต่อข้อมูลให้พยาบาลในห้องพักรับรองถึงภาวะแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยในระหว่างการผ่าตัด การดำเนินการแก้ไข และผลการแก้ไข หรือส่งต่อข้อมูลที่สำคัญในผู้ป่วยที่มีแนวโน้มที่จะเกิดภาวะแทรกซ้อนในระยะหลังผ่าตัดให้พยาบาลห้องพักรับรอง เพื่อให้มีการประเมิน และการเฝ้าระวัง

3.3.3 ระยะหลังผ่าตัดในห้องพักรับรอง

ผลลัพธ์ที่คาดหวังให้เกิดในระยะ 2 ชั่วโมงหลังผ่าตัดในห้องพักรับรองคือ ผู้ป่วยสามารถบอกระดับของความปวดที่ประเมินโดย VAS ได้ สามารถควบคุมอาการปวดได้ด้วยการให้ยาแก้ปวดทางหลอดเลือดดำ และผู้ป่วยไม่มีอาการคลื่นไส้ อาเจียน โดยพยาบาลที่ให้การดูแลผู้ป่วยในห้องพักรับรองต้องมีการประเมินสัญญาณชีพทุก 15 นาที ประเมินความปวดในระยะหลังผ่าตัดที่แตกต่างกัน เช่น อาการปวดในช่องท้อง อาการปวดแผลผ่าตัด อาการปวดไหล่ และอาการแน่นท้อง และพิจารณาให้ยาแก้ปวดทางหลอดเลือดดำตามแผนการรักษา ปฏิบัติบทบาทอิสระในการจัดทำอนิสรณะสูง 20 องศา เพื่อส่งเสริมให้ปอดขยายตัวได้ดี เป็นผลให้เพิ่มการขับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ใช้ในการผ่าตัดออกทางลมหายใจ³³ ในกรณีที่ผู้ป่วยปวดแผลในระดับน้อย (Pain score < 3) กระตุ้นให้พลิกตะแคงตัวเพื่อกระตุ้นการทำงานของลำไส้เป็นผลให้ลดภาวะแน่นท้อง มีการแจ้งญาติผู้ป่วยที่มารอบบริเวณหน้าห้องผ่าตัดให้ทราบว่าผู้ป่วยผ่าตัดเสร็จสิ้นแล้ว เพื่อลดความวิตกกังวลของญาติ และก่อนกลับหอผู้ป่วยต้องมีการเน้นย้ำให้ผู้ป่วยเข้าใจถึงสาเหตุ และการบรรเทาอาการปวดไหล่ที่สามารถเกิดขึ้นได้ในระยะหลังผ่าตัด รวมทั้งมีการประสานงานกับหอผู้ป่วยในการส่งต่อข้อมูลที่สำคัญ คือ

- การเฝ้าระวัง late onset subcutaneous emphysema ซึ่งจากการทบทวนงานวิจัยพบว่าระยะเวลาที่ผู้ป่วยมีโอกาสเกิด subcutaneous emphysema ชั่วที่สุดที่พบคือในระยะ 6 วันหลังผ่าตัด²⁰

- การเฝ้าระวังการเกิด DVT ในผู้ป่วยที่มีปัจจัยเสี่ยง คือผู้ป่วยสูงอายุ, อ้วน และใช้ระยะเวลาในการคงสถานะ pneumoperitoneum เป็นเวลานาน²⁸

3.3.4 ระยะ 24 ชั่วโมงหลังผ่าตัดในหอผู้ป่วย

หลังจากที่ผู้ป่วยได้รับการดูแลในห้องพักฟื้นจนมีภาวะการทำงานของร่างกายคงที่ ผู้ป่วยจะได้รับการจำหน่ายกลับมายังหอผู้ป่วย ผลลัพธ์ที่คาดหวังให้เกิดในระยะจะมีความคล้ายคลึงกับในระยะ 2 ชั่วโมงหลังผ่าตัดในเรื่องของระดับอาการปวด และไม่มีอาการคลื่นไส้อาเจียน ผลลัพธ์ที่คาดหวังที่เพิ่มเติมคือ การมี early ambulation ในระยะ 6-12 ชั่วโมงหลังผ่าตัด ในระยะนี้พยาบาลหอผู้ป่วยประเมิน vital sign หลังผ่าตัดตาม routine post-operative care order มีการประเมินระดับความปวด และให้ยาแก้ปวดทางหลอดเลือดดำตามแผนการรักษา ซึ่งในระยะนี้อาการปวดในช่องท้อง และอาการปวดแผลผ่าตัดจะลดลง แต่จะพบอาการปวดไหล่ได้ในผู้ป่วยบางราย ซึ่งต้องมีการประเมินเป็นระยะๆ และให้การดูแลที่เหมาะสม การจัดท่านอน fowler's position เพื่อส่งเสริมให้ปอดขยายตัวได้ดี เป็นผลให้เพิ่มการขับก๊าซ CO₂ ที่ใช้ในการผ่าตัดออกทางลมหายใจ และการกระตุ้นให้ผู้ป่วยมี early ambulation โดยให้ลุกนั่งข้างเตียงในระยะ 6-12 ชั่วโมงหลังผ่าตัดเพื่อลดอาการแน่นท้อง ช่วยส่งเสริมให้เกิดการฟื้นตัวหลังผ่าตัดได้เร็วยิ่งขึ้น แต่ยังคงต้องมีการเฝ้าระวังการเกิด subcutaneous emphysema ในระยะหลังผ่าตัดในผู้ป่วยรายที่มีปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อนนี้ บทบาทของพยาบาลห้องผ่าตัดเป็น OR outreach nurse ออกเยี่ยมผู้ป่วยหลังผ่าตัดที่หอผู้ป่วยจะทำให้พยาบาลห้องผ่าตัดทราบถึงผลของการรักษา และการดูแลผู้ป่วยในระยะที่อยู่ในห้องผ่าตัดว่าเกิดผลลัพธ์เป็นอย่างไร เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่ยังมาสมบูรณ์ ทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพในการดูแลผู้ป่วยที่ดียิ่งขึ้น

3.3.5 ระยะก่อนการจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล

ผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดฉุกเฉินผ่านกล้องวิทัศน์ที่ไม่เกิดภาวะแทรกซ้อนส่วนใหญ่จะมีระยะเวลานอนโรงพยาบาลประมาณ 48 – 72 ชั่วโมง ระยะนี้จะเน้นผลลัพธ์ที่ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และการดูแลตนเองในระยะที่กลับไปอยู่บ้านได้อย่างถูกต้อง โดยพยาบาลเป็นผู้สอน และให้คำแนะนำในการปฏิบัติตัวเมื่อกลับไปบ้านแก่ทั้งผู้ป่วย และญาติ ในเรื่องการดูแลแผลผ่าตัด การรับประทานยาแก้ปวด ความเหมาะสมของกิจกรรมที่สามารถปฏิบัติได้ การรับประทานอาหาร การมาตรวจตามนัด และการสังเกตอาการผิดปกติที่ต้องมาพบแพทย์ก่อนวันนัด เช่น มีอาการปวดแผลผ่าตัดมากขึ้นกว่าวันที่จำหน่ายออกจากโรงพยาบาล บริเวณแผลผ่าตัดมีอาการบวม แดง หรือมีสิ่งคัดหลั่งไหลออกมาจากแผลผ่าตัด มีไข้หนาวสั่น หรือมีอาการคลื่นไส้อาเจียน และต้องมีการให้แผ่นพับคำแนะนำในการปฏิบัติตัวให้ผู้ป่วยกลับไปด้วย รวมทั้งมีเบอร์โทรศัพท์ติดต่อกลับมายังโรงพยาบาลในกรณีฉุกเฉิน หรือกรณีที่ต้องการขอคำปรึกษา เพื่อเป็นการเปิดช่องว่างให้ผู้ป่วยเข้าถึงการบริการได้อย่างแท้จริง

แนวปฏิบัติการพยาบาล ในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์

วันที่..... ชื่อ-นามสกุล ..... อายุ..... H.N. .... A.N.....หอผู้ป่วย.....

น้ำหนัก..... กิโลกรัม ส่วนสูง.....เซนติเมตร คำนวณมวลกาย .....กิโลกรัม/ ตารางเมตร

การวินิจฉัยโรค ..... การผ่าตัด .....ถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ .....

ความดันในช่องท้องขณะผ่าตัด ..... มิลลิเมตรปรอท

Normal saline ที่ใช้ล้างขณะผ่าตัด ..... มิลลิลิตร

อัตราการไหลของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ขณะผ่าตัด ☐ ต่ำ ☐ ปานกลาง ☐ สูง

จำนวนก๊าซ CO₂ ที่ใช้ในการผ่าตัด ..... ลิตร

ระยะเวลาผ่าตัด ..... นาที

ระยะเวลาที่อยู่ในห้องพักฟื้น ..... นาที

Phase of care Item of care	Preoperative phase		Intra-operative phase	Post-operative 2 hr.	Post operative phase	
	pre-visit at ward (วันที่ 1)	pre-operative assessment (วันที่ 2)			Post-operative 24 hr (วันที่ 2)	Pre-hospital discharge (วันที่ .....)
Expected outcome	1. ผู้ป่วยเข้าใจ และ ยอมรับในกระบวนการ การรักษา 2. ผู้ป่วยไม่มีความ วิตกกังวลเกี่ยวกับการ รักษา	1. ผู้ป่วยมีความ พร้อมในการเข้ารับ การผ่าตัด 2. ไม่มีการงด/ เลื่อน ผ่าตัด	1.ผู้ป่วยไม่เกิดภาวะแทรกซ้อน ในระหว่างผ่าตัด ได้แก่ - CO ₂ embolism - DVT - Subcutaneous emphysema - Hypothermia	1. ผู้ป่วยสามารถบอก ระดับของความปวดที่ ประเมินโดย VAS ได้ 2. สามารถควบคุม อาการปวดได้ด้วยการ ให้ยาแก้ปวดทาง IV 3. ผู้ป่วยไม่มีอาการ คลื่นไส้อาเจียน	1. ผู้ป่วยมีระดับของความ ปวดที่ประเมินโดย VAS ≤ 3 และอาการปวด สามารถควบคุมได้ด้วย การให้ยาแก้ปวดทาง หลอดเลือดดำ 2. ผู้ป่วยไม่มีอาการ คลื่นไส้อาเจียน	1.ผู้ป่วยสามารถถูกเดินทำ กิจกรรมโดยมีคนช่วย เหลือเพียงเล็กน้อย 2. ผู้ป่วยมีระดับของความ ปวดที่ประเมินโดย VAS ≤ 3 และอาการปวด สามารถควบคุมได้ด้วย การให้ยาแก้ปวดชนิด รับประทาน

Phase of care Item of care	Preoperative phase		Intra-operative phase (วันที่ 2)	Post-operative 2 hr. (วันที่ 2)	Post operative phase	
	pre-visit at ward (วันที่ 1)	pre-operative assessment (วันที่ 2)			Post-operative 24 hr (วันที่ 2)	Pre-hospital discharge (วันที่ .....)
					3. ผู้ป่วยมี early ambulation สามารถลุกนั่งข้างเตียงได้ในระยะ 6-12 ชั่วโมงหลังผ่าตัด	3. ผู้ป่วยสามารถพูด และอธิบายถึงการปฏิบัติตัวเพื่อการดูแลตนเองหลังผ่าตัดได้อย่างถูกต้อง
Diagnostic & Labs	☐ Ultrasound ☐ CXR ☐ EKG ☐ LFT ☐ CBC ☐ Blood glucose Coagulation profile ☐ APTT ☐ PT ☐ INR อื่นๆ					

Phase of care Item of care	Preoperative phase		Intra-operative phase	Post-operative 2 hr.	Post operative phase	
	pre-visit at ward (วันที่ 1)	pre-operative assessment (วันที่ 2)			Post-operative 24 hr (วันที่ 2)	Pre-hospital discharge (วันที่ .....)
Physician Order	- Pre-operative order ☐ No ☐ Yes อื่น..... .... Physician signature			1. Anesthetist order ☐ No ☐ Yes 2. Post-operative order ☐ No ☐ Yes 3. Operative note ☐ No ☐ Yes อื่น..... .... Anesthetist Signature ..... Physician signature		1. Home medication ☐ No ☐ Yes 2. Appointment card ☐ No ☐ Yes อื่น..... .... Physician signature
Patient assessment	☐ Anesthetist Pre-operative assessment ☐ pre-medication 1..... 2.....	Patient readiness for surgery assessment 1. Consent form ☐ No ☐ Yes	Risk of Complication assessment 1. Risk for CO ₂ embolism ☐ No ☐ Yes	1. Subcutaneous Emphysema ☐ No ☐ Yes ตำแหน่ง	1. Late onset Subcutaneous Emphysema ☐ No ☐ Yes ตำแหน่ง	☐ ผู้ป่วยสามารถพูดและอธิบายถึงการปฏิบัติตัวเพื่อการดูแลตนเองหลังผ่าตัดได้อย่างถูกต้อง

Phase of care Item of care	Preoperative phase		Intra-operative phase (วันที่ 2)	Post-operative 2 hr. (วันที่ 2)	Post operative phase	
	pre-visit at ward (วันที่ 1)	pre-operative assessment (วันที่ 2)			Post-operative 24 hr (วันที่ 2)	Pre-hospital discharge (วันที่ .....)
3..... 4..... อื่นๆ..... .... Anesthetist signature ☐ OR Nurse Pre-operative assessment 1. participation in care .... 2. level of anxiety ☐ mild ☐ moderate ☐ severe อื่นๆ.....	2. NPO date/time ☐ No ☐ Yes ...../..... 3. Pre-medication ☐ No ☐ Yes .... 4. Co- morbidity ☐ No ☐ Yes .... 5. Surgical history ☐ No ☐ Yes	- MAP decrease ≤ 20 mm.Hg of baseline MAP ☐ No ☐ Yes - O ₂ Sat $\leq 90\%$ ☐ No ☐ Yes - ETCO ₂ rapid decrease > 2 mm.Hg. of baseline ☐ No ☐ Yes - ECG change มี ST elevation / ST depression ☐ No ☐ Yes 2. Risk for DVT ☐ No ☐ Yes 3. Risk for Subcutaneous emphysema ☐ No ☐ Yes - ETCO ₂ ≥ 50 mm.Hg.	2. Visceral pain ☐ No ☐ Yes Pain score ..... 3. Wound pain ☐ No ☐ Yes Pain score ..... 4. Shoulder pain ☐ No ☐ Yes Pain score ..... 5. abdominal distension ☐ No ☐ Yes discomfort score ..... 6. Nausea & vomiting ☐ No ☐ Yes อื่นๆ.....	2. Visceral pain ☐ No ☐ Yes Pain score ..... 3. Wound pain ☐ No ☐ Yes Pain score ..... 4. Shoulder pain ☐ No ☐ Yes Pain score ..... 5. abdominal distension ☐ No ☐ Yes discomfort score ..... 6. Nausea & vomiting ☐ No ☐ Yes อื่นๆ.....	☐ ผู้ป่วยและครอบครัว ไม่มีความวิตกกังวลใน การดูแลตนเองหลังผ่าตัด	

Phase of care Item of care	Preoperative phase		Intra-operative phase	Post-operative 2 hr.	Post operative phase	
	pre-visit at ward (วันที่ 1)	pre-operative assessment (วันที่ 2)			Post-operative 24 hr (วันที่ 2)	Pre-hospital discharge (วันที่ .....)
	.... RN Signature	6. Drug allergy ☐ No ☐ Yes .... 7. Anti-coagulant drug use ☐ No ☐ Yes ระยะเวลาที่งดยา .... วัน 8. Antibiotic to OR ☐ No ☐ Yes อื่นๆ..... .... RN Signature	☐ No ☐ Yes - Old age ≥ 65 ☐ No ☐ Yes - Operative time ≥ 200 min. ☐ No ☐ Yes - Obesity (BMI ≥ 30 kg/m²) ☐ No ☐ Yes 4. Hypothermia (T < 36 °C) Body temp. .... °C ☐ No ☐ Yes 5. Estimate blood loss ..... cc.	..... RN Signature	..... RN Signature	
Direct care	☐ Pre-visit ☐ No ☐ Yes		1. เมื่อเกิด CO₂ embolism ☐ Stop CO₂ insufflation	1. กรณีเกิดภาวะแทรกซ้อน พยาบาลห้องผ่าตัด	2. ประเมิน vital sign หลังผ่าตัดตาม routine post -	สอน และให้คำแนะนำในการปฏิบัติตัวเมื่อกลับไป

Phase of care Item of care	Preoperative phase		Intra-operative phase (วันที่ 2)	Post-operative 2 hr. (วันที่ 2)	Post operative phase	
	pre-visit at ward (วันที่ 1)	pre-operative assessment (วันที่ 2)			Post-operative 24 hr (วันที่ 2)	Pre-hospital discharge (วันที่ .....)
			2. DVT prevention ☐ ใส่ pneumatic cuff pressure ที่ขาทั้ง 2 ข้าง ☐ ปรับค่า abdominal pressure ≤ 12 mm.Hg. อื่นๆ..... ☐ Heparin for DVT prophylaxis Dose ..... อื่นๆ..... ..... Anesthetist Signature 3. เมื่อเกิด Subcutaneous emphysema ☐ ปรับลดค่า abdominal pressure ให้ต่ำกว่า 7 mm.Hg. อื่นๆ.....	☐ Pethidine ..... ☐ Morphine ..... ☐ Fentanyl ..... อื่นๆ..... ..... RN Signature 4. จัดทำนอนศีรษะสูง 20 องศา เพื่อส่งเสริมให้ปอดขยาย ตัวได้ดี เป็นผลให้เพิ่มการขับก๊าซ CO ₂ ที่ใช้ในการผ่าตัด ออกจากลมหายใจ ☐ No ☐ Yes	ใช้ในการผ่าตัดออกทางลมหายใจ ☐ No ☐ Yes 5. กระตุ้นให้มี early ambulation ให้ผู้ป่วยลุกนั่งข้างเตียงได้ในระยะ 6-12 ชั่วโมงหลังผ่าตัด เพื่อส่งเสริมการฟื้นตัวหลังผ่าตัด ☐ No ☐ Yes อื่นๆ..... ..... RN Signature	คัดหลังไหลออกมาจากแผลผ่าตัด - มีไข้หนาวสั่น และ/หรือมีอาการคลื่นไส้อาเจียน อื่นๆ..... .... RN Signature

Phase of care Item of care	Preoperative phase		Intra-operative phase (วันที่ 2)	Post-operative 2 hr. (วันที่ 2)	Post operative phase	
	pre-visit at ward (วันที่ 1)	pre-operative assessment (วันที่ 2)			Post-operative 24 hr (วันที่ 2)	Pre-hospital discharge (วันที่ .....)
			☐ Increase flow of O ₂ ventilation for CO ₂ wash out อื่นๆ..... ..... 4. Hypothermia prevention ☐ Use warm CO ₂ gas ☐ Use warm blanket	5. ถ้าผู้ป่วยปวดแผลในระดับน้อย (PS < 3) กระตุ้นให้พลิกตะแคงตัวเพื่อกระตุ้นการทำงานของลำไส้เป็นผลให้ลดภาวะ abdominal distension ☐ No ☐ Yes 6. อธิบายให้ผู้ป่วยทราบถึงสาเหตุ และการบรรเทาอาการปวดใหญ่ที่สามารถเกิดขึ้นได้ในระยะหลังผ่าตัด ☐ No ☐ Yes อื่นๆ.....	☐ พยาบาลห้องผ่าตัด เยี่ยมผู้ป่วยหลังผ่าตัด ..... RN Signature	

Phase of care Item of care	Preoperative phase		Intra-operative phase (วันที่ 2)	Post-operative 2 hr. (วันที่ 2)	Post operative phase	
	pre-visit at ward (วันที่ 1)	pre-operative assessment (วันที่ 2)			Post-operative 24 hr (วันที่ 2)	Pre-hospital discharge (วันที่ .....)
Collaboration		☐ ประสานงานกับแพทย์เจ้าของไข้หรือวิสัญญีแพทย์ กรณีประเมินได้ว่าผู้ป่วยไม่พร้อมที่จะเข้ารับการผ่าตัด เช่น งดยาละลายลิ่มเลือดไม่ครบ 7 วัน ☐ ประสานงานกับวิสัญญีแพทย์ กรณีประเมินได้ว่าผู้ป่วยมีความเสี่ยงต่อการเกิด PONV เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับ prophylaxis antiemetic drug อื่นๆ.....	ประสานงานกับศัลยแพทย์ใน การปรับค่าความดันในช่องท้องขณะผ่าตัด เพื่อลดความปวดในระยะหลังผ่าตัด ☐ ปรับค่าความดันในช่องท้องขณะผ่าตัดในระดับ ≤ 12 mm.Hg ☐ ปรับอัตราการไหลของก๊าซ CO ₂ จากเครื่องจ่ายก๊าซ (Insufflators) ในระดับ ≤ 2 ลิตรต่อนาที ☐ มีการไล่ก๊าซ CO ₂ ที่เหลือค้างในช่องท้องด้วยวิธี active aspiration หรือ simple clinical maneuver ก่อนการเย็บปิดแผลผ่าตัด อื่นๆ	- ประสานงานกับหอผู้ป่วยในการส่งต่อข้อมูลที่สำคัญ คือ 1. เฝ้ารวัง late onset subcutaneous emphysema ในผู้ป่วยที่มีภาวะเสี่ยง ☐ No ☐ Yes 2. กระตุ้นให้ผู้ป่วยมี early ambulation เพื่อลดภาวะ abdominal distension ☐ No ☐ Yes 3. กระตุ้นให้ผู้ป่วยทำ deep breathing เพื่อเพิ่มการขับ CO ₂ ที่ใช้ในการผ่าตัดออกทางลมหายใจ		

Phase of care Item of care	Preoperative phase		Intra-operative phase (วันที่ 2)	Post-operative 2 hr. (วันที่ 2)	Post operative phase	
	pre-visit at ward (วันที่ 1)	pre-operative assessment (วันที่ 2)			Post-operative 24 hr (วันที่ 2)	Pre-hospital discharge (วันที่ .....)
			.	☐ No ☐ Yes อื่นๆ.....		
Care and support for family	☐ เปิดโอกาสให้ญาติหรือครอบครัวซักถามข้อสงสัยต่างๆ อื่นๆ.....	- มีญาติมารอผู้ป่วยขณะผ่าตัด ☐ No ☐ Yes เบอร์โทรติดต่อ..... อื่นๆ.....	☐ แจ้งญาติผู้ป่วยที่รอผ่าตัดให้ทราบถึงความก้าวหน้าของการผ่าตัดทุก 2 ชั่วโมง เพื่อลดความวิตกกังวลของญาติขณะรอผู้ป่วยผ่าตัด อื่นๆ.....	☐ แจ้งญาติผู้ป่วยเมื่อเสร็จผ่าตัด อื่นๆ.....		
Patient characteristic & Variance						

4. การวางแผนแล่วิธีการดำเนินการ

การวางแผนเพื่อนำแนวปฏิบัติการพยาบาล ในการดูแลผู้ป่วยที่มารับการผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ไปใช้ในหน่วยงาน คือขั้นตอนที่ 4 Integration ใน ACE Star Model of knowledge transformation ในการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลมาเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติในองค์กร ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

4.1 ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้แนวปฏิบัติ อันได้แก่ ศัลยแพทย์ช่องท้อง 1 ท่าน វិសัณณิแพทย์ 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลผู้มีความเชี่ยวชาญด้านศัลยกรรมช่องท้อง 1 ท่าน พยาบาลชำนาญการระดับ 8 ประจำหน่วยผ่าตัดศัลยกรรมช่องท้อง 1 ท่าน และพยาบาลชำนาญการระดับ 8 ประจำหอผู้ป่วยผ่าตัดศัลยกรรมช่องท้อง 1 ท่าน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อ เสนอแนะที่ได้รับจากผู้ทรงคุณวุฒิ

4.2 เขียนโครงการศึกษานำร่อง (Pilot Study) เรื่องแนวปฏิบัติการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยที่มารับการผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ และนำเสนอโครงการต่อหัวหน้าหน่วยศัลยศาสตร์ทั่วไป หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล หัวหน้างานการพยาบาลผ่าตัด และหัวหน้างานการพยาบาลศัลยศาสตร์ และศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์

4.3 นำแนวปฏิบัติการพยาบาลที่สร้างขึ้นเสนอในที่ประชุมทีมผู้ให้การดูแลผู้ป่วย เพื่อร่วมพิจารณา แล้วนำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงแนวปฏิบัติพยาบาล ให้มีความเหมาะสมในการนำไปใช้จริง

4.4 ประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาล เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันก่อนนำแนวปฏิบัติการพยาบาลไปทดลองใช้

4.5 ทดลองใช้แนวปฏิบัติการพยาบาล ในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ในหน่วยงาน เมื่อพบว่ามีข้อจำกัดจึงทำการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้น และมีการนัดประชุมทีมผู้ให้การดูแลเพื่อการปรับปรุงแนวปฏิบัติการพยาบาล ในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

4.6 นำเสนอผลการนำแนวปฏิบัติการไปทดลองใช้ ในการประชุมทีมผู้บริหาร และทีมผู้ให้การดูแลผู้ป่วยผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ หากที่ประชุมส่วนใหญ่เห็นด้วยจะบูรณาการแนวปฏิบัติการพยาบาลนี้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพในการดูแลผู้ป่วย (Continuous Quality Improvement: CQI)

4.7 ประเมินผลการทำงานร่วมกับทีมผู้ให้การดูแลผู้ป่วย ทุก 3 เดือนติดต่อกัน 3 ครั้ง จากนั้นประเมินผลทุก 6 เดือน เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแนวปฏิบัติพยาบาลให้เหมาะสมกับบริบทในการปฏิบัติงาน และมีการปรับปรุงความรู้ใหม่ที่ได้จากงานวิจัยทุก 2 ปี

5. การวัดผลลัพธ์เชิงปริมาณและคุณภาพ

การวัดผลลัพธ์ของการดำเนินงาน หากเปรียบเทียบกับ ACE Star Model of knowledge transformation ก็คือขั้นตอนที่ 5 (Evaluation) ในการประเมินผลลัพธ์ของการดำเนินงานซึ่งมีทั้งการประเมินผลลัพธ์ทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ดังนี้

5.1 การวัดผลลัพธ์เชิงปริมาณ การนำ แนวปฏิบัติการพยาบาล มาใช้ในกลุ่มผู้ป่วยผ่าตัดถุงน้ำดี ผ่านกล้องวิดิทัศน์มีความคุ้มค่าในการวัดผลลัพธ์เชิงปริมาณ เนื่องจากมีจำนวนผู้ป่วยมารับบริการผ่าตัดมากกว่า 700 รายต่อปีซึ่งเป็นการผ่าตัดที่พบเป็นอันดับที่ 1 ในหน่วยผ่าตัดช่องท้องและหลอดเลือด

5.2 การวัดผลลัพธ์เชิงคุณภาพ

5.2.1 ผลลัพธ์เชิงคุณภาพด้านผู้ป่วย คือ ผู้ป่วยมีความปลอดภัยไม่เกิดภาวะแทรกซ้อนทั้งในระยะผ่าตัด และหลังผ่าตัด ความวิตกกังวลในระยะก่อนผ่าตัดลดลง ความปวดในระยะหลังผ่าตัดลดลง ระยะเวลาอนอนในห้องฟื้นฟูลดลง และผู้ป่วยมีความพึงพอใจต่อระบบการดูแลที่ได้รับ

5.2.2 ผลลัพธ์เชิงคุณภาพด้านทีมผู้ดูแล คือ ผู้ดูแลมีความพึงพอใจต่อการใช้นโยบายการพยาบาลในการให้การดูแลผู้ป่วย

6. ผลการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลไปใช้ในหอผู้ป่วย

ผลการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลไปใช้ในการศึกษานำร่องเพื่อให้การดูแลผู้ป่วยผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ในหน่วยผ่าตัดช่องท้องและหลอดเลือด และหอผู้ป่วยศัลยกรรม โรงพยาบาลศิริราช เน้นการดูแลโดยพยาบาลพยาบาลห้องผ่าตัด มีการเยี่ยมผู้ป่วยก่อนผ่าตัด มีการประสานงานกับสัลยแพทย์ในระยะผ่าตัดในการจัด intervention ในห้องผ่าตัดเพื่อการลดความปวดในระยะหลังผ่าตัด ให้การดูแลในระยะ 2 ชั่วโมงหลังผ่าตัดในห้องพักฟื้น และมีการเยี่ยมผู้ป่วยหลังผ่าตัดอีกครั้งที่หอผู้ป่วยโดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ในระยะก่อนผ่าตัด

ข้อมูล	ก่อนการนำแนว ปฏิบัติการพยาบาลมาใช้	หลังการนำแนว ปฏิบัติการพยาบาลมาใช้
จำนวนผู้ป่วย (ราย)	11	5
เพศ		
- ชาย	4 (36.4%)	2 (40%)
- หญิง	7 (63.6%)	3 (60%)
อายุเฉลี่ย (ปี)	52.2	57.4
ดัชนีมวลกาย (กิโลกรัม/ ตารางเมตร)		
- ดัชนีมวลกายเฉลี่ย	25.8	26.4
- น้ำหนักตัวต่ำกว่าปกติ (BMI < 18.5)	2 (18.1%)	0
- น้ำหนักตัวปกติ (BMI > 18.5 – < 25)	1 (9.2%)	2 (40%)
- น้ำหนักเกิน (BMI ≥ 25 – < 30)	7 (63.5%)	1 (20%)
- อ้วน (BMI ≥ 30 – < 40)	1 (9.2%)	2 (40%)
โรคร่วม (Co morbidity)		
- ไม่มี	5 (45.4%)	1 (20%)
- มี 1 โรค	1 (9.2%)	1 (20%)
- มีมากกว่า 1 โรค	5 (45.4%)	3 (60%)
ระดับความวิตกกังวลก่อนผ่าตัดเฉลี่ย (คะแนน)	4.7	3

จากตารางที่ 2 กลุ่มผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ก่อนการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลมาใช้จำนวน 11 ราย เป็นเพศหญิงร้อยละ 63.6 อายุเฉลี่ย 52.2 ปี มีดัชนีมวลกายเฉลี่ย 25.8 กิโลกรัมต่อตารางเมตร ส่วนใหญ่มีน้ำหนักเกินร้อยละ 63.5 ผู้ป่วยส่วนใหญ่ไม่มีโรคร่วมและมีโรคร่วมในอัตรา

เท่ากับร้อยละ 45.4 และผู้ป่วยมีระดับความวิตกกังวลก่อนผ่าตัดเฉลี่ย 4.7 คะแนน ส่วนกลุ่มผู้ป่วยหลังการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลมาใช้จำนวน 5 ราย เป็นเพศหญิงร้อยละ 60 อายุเฉลี่ย 57.4 ปี มีดัชนีมวลกายเฉลี่ย 26.4 กิโลกรัมต่อตารางเมตร ผู้ป่วยที่มีน้ำหนักตัวปกติและผู้ป่วยอ้วนมีอัตราเท่ากับร้อยละ 40 ผู้ป่วยส่วนใหญ่มีโรคร่วมมากกว่า 1 โรค คิดเป็นร้อยละ 60 และผู้ป่วยมีระดับความวิตกกังวลก่อนผ่าตัดเฉลี่ย 3 คะแนน

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยที่มารับการผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ในระยะผ่าตัด

ข้อมูล	ก่อนการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลมาใช้	หลังการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลมาใช้
ระยะเวลาที่ใช้ในการผ่าตัดเฉลี่ย (นาที)	90	76
จำนวนก๊าซ CO ₂ ที่ใช้ในการผ่าตัดเฉลี่ย (ลิตร)	70.8	44
ภาวะแทรกซ้อนในห้องผ่าตัด		
- ไม่มี	9 (81.6%)	5 (100%)
- Bleeding	1 (9.2%)	0
- Bronchospasm	1 (9.2%)	0

จากตารางที่ 4 กลุ่มผู้ป่วยที่มารับการผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ก่อนการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลมาใช้ มีระยะเวลาผ่าตัดเฉลี่ย 90 นาที จำนวนของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ใช้ในการผ่าตัดเฉลี่ย 70.8 ลิตร พบภาวะแทรกซ้อนในห้องผ่าตัดจำนวน 2 รายคิดเป็นร้อยละ 18.4 ส่วนกลุ่มผู้ป่วยหลังการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลมาใช้มีระยะเวลาผ่าตัดเฉลี่ย 76 นาที จำนวนของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ใช้ในการผ่าตัดเฉลี่ย 44 ลิตร และไม่มีภาวะแทรกซ้อนที่เกิดในห้องผ่าตัด

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ระยะหลังผ่าตัดในห้องพักฟื้น

ข้อมูล	ก่อนการนำแนว ปฏิบัติการพยาบาลมาใช้	หลังการนำแนว ปฏิบัติการพยาบาลมาใช้
อาการปวดแผลในห้องพักฟื้น - ไม่มี - มี - ระดับอาการปวดในช่องท้องเฉลี่ย (คะแนน) - ระดับต่ำ (≤ 3 คะแนน) - ระดับปานกลาง (4 – 7 คะแนน) - ระดับสูง (≥ 8 คะแนน)	7 (63.5%) 4 (36.5%) 4.5 1 (9.2%) 3 (27.3%) 0	3 (60%) 2 (40%) 4.5 0 2 (40%) 0
อาการปวดในช่องท้องในห้องพักฟื้น (visceral pain) - ไม่มี - มี - ระดับอาการปวดในช่องท้องเฉลี่ย (คะแนน) - ระดับต่ำ (≤ 3 คะแนน) - ระดับปานกลาง (4 – 7 คะแนน) - ระดับสูง (≥ 8 คะแนน)	4 (36.5%) 7 (63.5%) 8.8 0 2 (18.1%) 5 (45.4%)	4 (80%) 1 (20%) 3 1 (20%) 0 0
อาการแน่นท้องในห้องพักฟื้น - ไม่มี - มี - ระดับอาการแน่นท้องเฉลี่ย (คะแนน) - ระดับต่ำ (≤ 3 คะแนน) - ระดับปานกลาง (4 – 7 คะแนน) - ระดับสูง (≥ 8 คะแนน)	6 (54.6%) 5 (45.4%) 3.5 0 2 (18.1%) 3 (27.3%)	4 (80%) 1 (20%) 1.2 0 1 (20%) 0
ภาวะแทรกซ้อนที่พบในห้องพักฟื้น - ไม่มี - ภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำ - อาการคลื่นไส้/ อาเจียน	10 (90.8%) 1 (9.2%) 1 (9.2%)	5 (100%) - -
ระยะเวลาที่อยู่ในห้องพักฟื้นเฉลี่ย (นาท)	96.8	86

จากตารางที่ 4 กลุ่มผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ก่อนการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลมาใช้ มีระดับความปวดแผลในท้องพักพื้นเฉลี่ย 4.5 คะแนน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 27.3 มีระดับความปวดในช่องท้องในท้องพักพื้นเฉลี่ย 8.8 คะแนน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงร้อยละ 45.4 มีระดับความรู้สึกแน่นท้องในท้องพักพื้นเฉลี่ย 3.5 คะแนน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงร้อยละ 27.3 พบผู้ป่วยที่มีภาวะแทรกซ้อนในท้องพักพื้นจำนวน 2 ราย ได้แก่ ภาวะอุณหภูมิกายต่ำ และอาการคลื่นไส้ อาเจียน และผู้ป่วยมีระยะเวลาที่อยู่ในท้องพักพื้นเฉลี่ย 96.8 นาที ส่วนกลุ่มผู้ป่วยหลังการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลมาใช้ มีระดับความปวดแผลในท้องพักพื้นเฉลี่ย 4.5 คะแนน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 40 มีระดับความปวดในช่องท้องในท้องพักพื้นเฉลี่ย 3 คะแนน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำร้อยละ 20 มีระดับความรู้สึกแน่นท้องในท้องพักพื้นเฉลี่ย 1.2 คะแนน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 20 ผู้ป่วยทั้งหมดไม่มีภาวะแทรกซ้อนที่เกิดในท้องพักพื้น และผู้ป่วยมีระยะเวลาที่อยู่ในท้องพักพื้นเฉลี่ย 86 นาที

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ระยะ 24 ชั่วโมงหลังผ่าตัด

ข้อมูล	ก่อนการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลมาใช้	หลังการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลมาใช้
ภาวะแทรกซ้อนที่พบในระยะ 24 ชั่วโมงหลังผ่าตัด		
- ไม่ได้ประเมิน	7 (63.5%)	0
- ประเมิน	4 (36.5%)	5 (100%)
- ไม่มี	1 (9.2%)	3 (60%)
- ปวดไหล่ (shoulder pain)	3 (27.3%)	1 (20%)
- ปวดศีรษะ	-	1 (20%)
ระดับความพึงพอใจของผู้ป่วยต่อระบบการดูแลที่ประเมิน โดย Visual Analog Scale (คะแนน)	7.5	9

จากตารางที่ 5 กลุ่มผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ก่อนการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลมาใช้ มีการประเมินภาวะแทรกซ้อนในระยะ 24 ชั่วโมงหลังผ่าตัดจำนวน 4 ราย พบอาการปวดไหล่ 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.3 และผู้ป่วยมีความพึงพอใจต่อระบบการดูแลเฉลี่ย 7.5 คะแนน ส่วนกลุ่มผู้ป่วยหลังการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลมาใช้ มีการประเมินภาวะแทรกซ้อนในระยะ 24 ชั่วโมงหลังผ่าตัดหมดทั้ง 5 ราย พบอาการปวดไหล่ 1 และอาการปวดศีรษะ 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 20 และร้อยละ 20 ตามลำดับ และผู้ป่วยมีความพึงพอใจต่อระบบการดูแลเฉลี่ย 9 คะแนน

ตารางที่ 6 วิเคราะห์ผลการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิทัศน์ตามตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด	ผู้ป่วยผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิทัศน์ที่ได้รับการดูแลตามปกติ	ผู้ป่วยผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิทัศน์ที่ได้รับการดูแลโดยใช้ แนวปฏิบัติการพยาบาล
1.ความวิตกกังวลก่อนผ่าตัดลดลง	- ระดับความวิตกกังวลในห้องพักรอดูอาการก่อนผ่าตัดเท่ากับ 4.7 คะแนน (0-8 คะแนน)	- ระดับความวิตกกังวลในห้องพักรอดูอาการก่อนผ่าตัด เท่ากับ 3 คะแนน (0-5 คะแนน) วิเคราะห์: ระดับความวิตกกังวลของผู้ป่วยได้รับการดูแลโดยใช้ แนวปฏิบัติการพยาบาลมีระดับต่ำกว่าอาจเป็นผลมาจากการที่พยาบาลห้องผ่าตัด ไปเยี่ยมผู้ป่วยก่อนผ่าตัดเพื่อสร้างสัมพันธภาพ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การปฏิบัติตัวในห้องผ่าตัด และตอบข้อซักถามของผู้ป่วย ทำให้ผู้ป่วยได้มีการเตรียมความพร้อมสำหรับการผ่าตัด ประกอบกับวันที่ผู้ป่วยมาผ่าตัดก็ได้พบกับพยาบาลที่ตนรู้จัก จึงทำให้ระดับความวิตกกังวลก่อนผ่าตัดลดลง
2.ผู้ป่วยมีความปลอดภัย ไม่เกิดภาวะแทรกซ้อน	- พบภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำหลังผ่าตัด 1 ราย ผู้ป่วยเกิดภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำระยะแรกในห้องพักฟื้น อุณหภูมิวัดทางหู 36.5 องศาเซลเซียส ซึ่งเป็นผลต่อเนื่องมาจากมีระยะผ่าตัดนาน 90 นาที และผู้ป่วยมี BMI 18.29 mg/m^2 (BMI ต่ำกว่าปกติ) ซึ่งเป็นปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำ วิเคราะห์: ผู้ป่วยรายดังกล่าวไม่ได้รับการใส่ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์อุ่นขณะผ่าตัด และส่วนขาของผู้ป่วยไม่ได้รับการทำให้อบอุ่นด้วยผ้าห่มเป่าลมร้อน ประกอบกับอุณหภูมิห้องผ่าตัดที่เย็นประมาณ 22 องศาเซลเซียส ทำให้ผู้ป่วยเกิดภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำในระยะหลังผ่าตัด	- ไม่พบพบภาวะแทรกซ้อนในระหว่างผ่าตัดและหลังผ่าตัดในห้องพักฟื้น แต่พบผู้ป่วย 1 รายที่มีอาการปวดศีรษะในระยะหลังผ่าตัดที่หอผู้ป่วย วิเคราะห์: แม้ผู้ป่วยทั้ง 5 รายที่ได้รับการดูแลตามแนวปฏิบัติการพยาบาล จะมีโรคร่วมถึงร้อยละ 80 แต่การวางแผนการดูแลที่ดีทำให้ผู้ป่วยไม่เกิดภาวะแทรกซ้อนในระยะผ่าตัด ส่วนในระยะที่กลับหอผู้ป่วยมีผู้ป่วย 1 รายที่มีอาการปวดศีรษะเมื่อซักประวัติผู้ป่วยบอกว่าตนเองมีอาการปวดศีรษะเป็นประจำ แต่อย่างไรก็ดียังขาดการเก็บข้อมูลเมื่อผู้ป่วยกลับบ้านแล้ว ว่าเกิดภาวะแทรกซ้อนทำให้ต้องมาโรงพยาบาลก่อนวันนัดหมายหรือไม่

ตัวชี้วัด	ผู้ป่วยผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ที่ได้รับการดูแลตามปกติ	ผู้ป่วยผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ที่ได้รับการดูแลโดยใช้ แนวปฏิบัติการพยาบาล
3.ระดับความปวดในระยะหลังผ่าตัดลดลง	Visceral pain: - หลังผ่าตัดในห้องพักฟื้นผู้ป่วยมีระดับความปวดในช่องท้องเฉลี่ย 8.8 คะแนน - ผู้ป่วยร้อยละ 45.5 มีอาการปวดในช่องท้องในระดับสูง (pain score ≥ 8) วิเคราะห์: ผู้ป่วยผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ที่ได้รับการดูแลตามปกติ ได้รับการปรับความดันในช่องท้องในช่วง 12-15 มิลลิเมตรปรอท ขึ้นอยู่กับว่าสัลยแพทย์สามารถมองเห็นบริเวณผ่าตัดได้ชัดเจนเพียงใด (Exposures) หากไม่ชัดเจนพอต้องปรับความดันในช่องท้องให้สูงขึ้น ประกอบกับการปรับ flow rate ในระยะเริ่มต้นผ่าตัดในระดับสูง (High flow = 8 ลิตร/ นาที) ทำให้มีการขยายของช่องท้องอย่างรวดเร็วทำให้เกิดอาการปวดในช่องท้องระยะหลังผ่าตัดได้มาก Abdominal distension: - ผู้ป่วย 5 ราย (ร้อยละ 45) มีอาการแน่นท้องโดยร้อยละ 27.3 อยู่ในระดับรุนแรง วิเคราะห์: ผู้ป่วยกลุ่มที่ได้รับการดูแลตามปกติไม่ได้รับการทำ active aspiration หรือ Simple clinical maneuver ก่อนเย็บปิดแผลผ่าตัด ทำให้อาจมีก๊าซหลงเหลืออยู่ในช่องท้อง ประกอบกับผู้ป่วยกลุ่มนี้มีระดับความปวดระยะหลังผ่าตัดสูงทำให้ไม่สามารถกระตุ้นให้พลิกตะแคงตัวได้ อาการแน่นท้องจึงอยู่ในระดับสูง	- หลังผ่าตัดในห้องพักฟื้นผู้ป่วยมีระดับความปวดในช่องท้องเฉลี่ย 3 คะแนน วิเคราะห์: ผู้ป่วยผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ที่ได้รับการดูแลตามแนวปฏิบัติการพยาบาลจะได้รับการทำ intervention ในห้องผ่าตัดเพื่อลดความปวดในระยะหลังผ่าตัดได้แก่ ^{14, 30, 31, 37} ● การกำหนดความดันในช่องท้อง ≤ 12 mm.Hg. ● การกำหนดอัตราการไหลของ CO₂ เข้าสู่ช่องท้องผู้ป่วยในระดับต่ำ ≤ 2 ลิตร/ นาที (Low flow rate) ● การใช้ก๊าซ CO₂ อุ่นในขณะที่ผ่าตัด ทำให้ความปวดในระยะหลังผ่าตัดในห้องพักฟื้นต่ำกว่ากลุ่มที่ได้รับการดูแลตามปกติ - ผู้ป่วย 1 ราย (ร้อยละ 20) มี อาการแน่นท้องในระดับปานกลาง วิเคราะห์: ผู้ป่วยกลุ่มที่ได้รับการดูแลตามแนวปฏิบัติการพยาบาล จะได้รับการใส่ก๊าซที่เหลือค้างอยู่ในช่องท้องด้วยวิธี active aspiration หรือ Simple clinical maneuver ก่อนเย็บปิดแผลผ่าตัด ทำให้อาจมีก๊าซที่เหลือน้อยลง ประกอบกับผู้ป่วยที่ปวดแผลในระดับน้อย (PS < 3) ได้รับกระตุ้นให้พลิกตะแคงตัวเพื่อกระตุ้นการทำงานของลำไส้ เป็นผลให้ลดอาการแน่นท้อง

ตัวชี้วัด	ผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจกน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ที่ได้รับการดูแลตามปกติ	ผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจกน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ที่ได้รับการดูแลโดยใช้ แนวปฏิบัติการพยาบาล
3.ระยะเวลาอนอนในห้องพักฟื้นลดลง	-ระยะเวลาที่อยู่ในห้องพักฟื้นเฉลี่ย 96.8 นาที (75 - 135 นาที) วิเคราะห์: กลุ่มผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจกน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ที่ได้รับการดูแลตามปกติมีความต้องการยาแก้ปวดในระยะที่อยู่ในห้องพักฟื้นร้อยละ 90 และจำเป็นต้องได้รับการดูแลเฝ้าระวังในห้องพักฟื้นต่อไปอีกทำให้ระยะเวลาอยู่ในห้องพักฟื้นนานกว่ากลุ่มที่ได้รับการดูแลตามแนวปฏิบัติการพยาบาล	- ระยะเวลาที่อยู่ในห้องพักฟื้นเฉลี่ย 86 นาที (70 - 90 นาที) วิเคราะห์: ผู้ป่วยที่ได้รับการดูแลตาม แนวปฏิบัติการพยาบาล มีระยะเวลาอยู่ในห้องพักฟื้นเฉลี่ยสั้นกว่า เนื่องจากผู้ป่วยมีระดับความปวดเฉลี่ยหลังผ่าตัดในห้องพักฟื้นน้อยกว่ากลุ่มที่ได้รับการดูแลตามปกติ และมีความต้องการยาแก้ปวดในระยะที่อยู่ในห้องพักฟื้นเพียงร้อยละ 60 ซึ่งระดับความปวดเป็นตัวชี้วัดหนึ่งของเกณฑ์การจำหน่ายผู้ป่วยออกจากห้องพักฟื้น การใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจกน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์สามารถลดระยะเวลาอนอนในห้องพักฟื้นได้ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลผู้ป่วยหลังผ่าตัดในระยะ 1-2 ชั่วโมงแรกที่มีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงกว่าหอผู้ป่วยทั่วไป ทำให้สามารถลดค่าใช้จ่ายในการรักษาในภาพรวมได้อีกด้วย
4.ผู้ป่วยมีความพึงพอใจ	- เนื่องจากการติดตามเยี่ยมผู้ป่วยหลังผ่าตัดที่หอผู้ป่วยจำนวน 4 รายจาก 11 ราย และประเมินความพึงพอใจ โดยให้ผู้ป่วยวงกลมคะแนน 1-10 (Visual Analog Scale) ตามที่ตนเองพอใจต่อระบบการดูแลลงในกระดาษที่เตรียมไว้ให้ ได้คะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย 7.5 คะแนน (7-8 คะแนน)	- มีการติดตามเยี่ยมผู้ป่วยหลังผ่าตัดที่หอผู้ป่วยทั้ง 5 รายประเมินความพึงพอใจ โดยให้ผู้ป่วยวงกลมคะแนน 1-10 ตามที่ตนเองพอใจ (Visual Analog Scale) ต่อระบบการดูแล ลงในกระดาษที่เตรียมไว้ให้ ได้คะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย 9 คะแนน (8-10 คะแนน) วิเคราะห์: ผู้ป่วยที่ได้รับการดูแลตามแนวปฏิบัติการพยาบาล จะได้รับการเยี่ยมจากพยาบาลห้องผ่าตัดทั้งในระยะก่อนผ่าตัดและหลังผ่าตัด ซึ่งมีความแตกต่างจากผู้ป่วย

ตัวชี้วัด	ผู้ป่วยผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิทัศน์ที่ได้รับการดูแลตามปกติ	ผู้ป่วยผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิทัศน์ที่ได้รับการดูแลโดยใช้ แนวปฏิบัติการพยาบาล
		กลุ่มที่ได้รับการดูแลตามปกติ ทำให้ผู้ป่วยรู้สึกพึงพอใจต่อระบบการดูแลมากกว่า แต่อย่างไรก็ดีการประเมินความพึงพอใจของผู้ป่วยเพียงคนเดียวอาจไม่เพียงพอ ต้องมีการประเมินความพึงพอใจของญาติเพิ่มเติม และควรมีคำถามปลายเปิดเพื่อให้สามารถวัดผลในหลายๆด้านได้อย่างครอบคลุม
5.ทีมผู้ให้การดูแลมีความพึงพอใจในการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วย	บทวิเคราะห์: แนวปฏิบัติการพยาบาล ทำให้เห็นรายละเอียดของขั้นตอนต่างๆในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องอย่างเป็นรูปธรรม และสามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยการศึกษาครั้งนี้มีการประเมินความพึงพอใจของพยาบาลห้องผ่าตัดเพียงคนเดียว แต่ยังคงขาดในส่วนของการประเมินความพึงพอใจของทีมสหสาขา หากในอนาคตมีการนำไปใช้จริงจะมีการประเมินความพึงพอใจของทีมผู้ให้การดูแลต่อไป	

7. สรุป

แนวปฏิบัติการพยาบาล (Clinical Nursing Practice Guideline: CNPG) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการดูแลผู้ป่วยอย่างเป็นระบบ และมีความต่อเนื่อง การนำความรู้ที่ได้จากหลักฐานเชิงประจักษ์ผ่านกระบวนการใช้ความรู้จากหลักฐานเชิงประจักษ์ของ ACE Star Model of knowledge transformation แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ร่วมกับประสบการณ์จากการปฏิบัติงานมาพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาล ในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิทัศน์ และได้นำมาทดลองใช้ในกลุ่มผู้ป่วยจำนวน 5 ราย เพื่อหาความแปรปรวนในระบบการดูแล ที่สามารถแสดงให้เห็นถึงความรู้ที่ยังไม่สมบูรณ์ในการทำงานทั้งบุคลากรสุขภาพในระดับเดียวกัน หรือคนละระดับ แต่การนำมาทดลองใช้ในครั้งนี้เน้นไปในส่วนของการดูแลโดยพยาบาลห้องผ่าตัด เพื่อเชื่อมต่อช่องว่างของการดูแลในแต่ละระยะตั้งแต่การเย็บก่อนผ่าตัด การดูแลในระยะผ่าตัด และการเย็บหลังผ่าตัด ผลลัพธ์ที่ประเมินได้จากการใช้ แนวปฏิบัติการพยาบาล พบว่าระดับของความปวดในระยะหลังผ่าตัดมีแนวโน้มที่ลดลง แต่ผลลัพธ์ที่เห็นได้ชัดเจนคือผู้ป่วยมีความพึงพอใจต่อระบบการดูแลที่ได้รับ ซึ่งการที่จะนำการใช้ แนวปฏิบัติการพยาบาล ลงสู่การปฏิบัติจริง องค์ประกอบของการดูแลในแต่ละระยะต้องมีการประชุมทีมเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะกับบริบทของแต่ละหอผู้ป่วย และห้องผ่าตัด เพื่อให้แน่ใจได้ว่า มาตรฐานการปฏิบัติที่พัฒนาขึ้นมานั้นต้องดีที่สุดสำหรับผู้ป่วย และต้องการการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีที่สุดในการดูแลผู้ป่วย

กรณีศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไป

ผู้ป่วยชายไทย อายุ 64 ปี สถานภาพสมรส เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย ศาสนาพุทธ
ระดับการศึกษา ปริญญาตรี รายได้ครอบครัว 20,000 บาทต่อเดือน
น้ำหนัก 46 กิโลกรัม ส่วนสูง 145 เซนติเมตร
วันที่รับไว้ในโรงพยาบาล 8 สิงหาคม 2554 วันจำหน่าย 11 สิงหาคม 2554
หอผู้ป่วย 72 ปี ชั้น 7 ชายได้

2. อาการสำคัญ

ปวดท้อง ท้องอืด 2 เดือนก่อนมาโรงพยาบาล

3. ประวัติปัจจุบัน

7 เดือนก่อนมีอาการปวดท้อง ท้องอืด เป็นๆหายๆ มาพบแพทย์ที่โรงพยาบาลศิริราช

ผล Echo: (เมษายน 2554)

- EF 66.10% AF
- Good LV function, huge LA and RA, LA volume index 204 ml/ sqm
- No LV dilate, Mild MS (mean gradient = 4.3, MVV = 2cm²), Mild TR, Trivial MR

ผล CXR: (เมษายน 2554)

- Moderate Cardiomegaly with pulmonary congestion

ผล EKG: (เมษายน 2554)

- AF 59/ min, no ST change

ผล CT whole abdomen: (พฤศจิกายน 2553) พบ

- Right Adrenal mass with fatty tissue component size 8.2 x 4 cm, Extra medullary hematopoiesis myelolipoma
- Hepatosplenomegaly with Hemochromatosis
- Severe cardiomegaly
- Bilateral Renal cyst
- Gallstones

ผล Lab: 8 สิงหาคม 2554

CBC - Hemoglobin	9.7 g/dl	↓	[12 - 18]
- Hematocrit	34.8 %	↓	[37 - 52]
- WBC count	8.21 x 10 ³		[4 - 11]

- Platelet count	190 x 10 ³	[150 - 440]
- Sodium	139 mmol/L	[135 - 145]
- Potassium	4.1 mmol/L	[3.5 - 5.0]
- Chloride	103	[98 - 107]
- Bicarbonate	26	[22 - 29]
- BUN	16 mg/ dl	[7 - 20]
- Creatinine	1.1 mg/ dl	[0.5 - 1.5]
Coag - PT	13.4 sec	[10.5 - 13.5]
- APTT	31.9 sec	[24 - 32]

การดูแลผู้ป่วยตามแนวปฏิบัติการพยาบาลแบ่งเป็นระยะต่างๆของการดูแลดังนี้

1. การดูแลผู้ป่วยในระยะก่อนผ่าตัด

1.1 หอผู้ป่วย (วันที่ 8 ส.ค. 54: เวลา 14.00 น.)

- พยาบาลหอผู้ป่วยเตรียมผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการต่างๆ ได้แก่ ผล Echo, CXR, EKG, CT, ผล Lab CBC และ ผล coag ให้พร้อม เนื่องจากต้องมีการประเมินความเสี่ยงของผู้ป่วยต่อการให้ยาระงับความรู้สึก ตาม ASA class และการให้ pre-medication โดยวิสัญญีแพทย์

- พยาบาลหอผู้ป่วยตรวจรับคำสั่งการรักษาในการ set ผ่าตัดของศัลยแพทย์ และคำสั่งการรักษา pre-medication ของวิสัญญีแพทย์

- พยาบาลห้องผ่าตัดเยี่ยมผู้ป่วยก่อนผ่าตัด (pre-visit) เพื่อสอน และให้คำแนะนำเกี่ยวกับโรคนี้ ในถุงน้ำดี การผ่าตัด การปฏิบัติตัวในระยะผ่าตัด และหลังผ่าตัดในห้องพักฟื้น เปิดโอกาสให้ผู้ป่วยและญาติซักถามข้อสงสัยต่างๆ เพื่อลดความกังวล

1.2 ห้องพักรอดูอาการก่อนผ่าตัด (วันที่ 9 ส.ค. 54: เวลา 8.45 น.) โดยประเมินความพร้อมของผู้ป่วยต่อการเข้ารับการผ่าตัด

- แนะนำตัวว่าเป็นพยาบาลคนเดียวกับที่ไปเยี่ยมที่หอผู้ป่วย เพื่อสร้างความอบอุ่นใจให้กับผู้ป่วย ระบุตัวผู้ป่วย (patient identification) โดยถามชื่อนามสกุลของผู้ป่วย และดูหมายเลขบัตรผู้ป่วยของโรงพยาบาล (Hospital Number) เปรียบเทียบกับป้ายชื่อมือผู้ป่วย ตรวจสอบชนิดและตำแหน่งของการผ่าตัดในเวชระเบียน และบันทึกลงในแบบบันทึกการตรวจสอบการระบุตัวผู้ป่วย อวัยวะ ตำแหน่ง ข้างที่ทำผ่าตัดหรือหัตถการ

- ระยะเวลาของการงดน้ำงดอาหาร (NPO) วันที่ 8 ส.ค. 54: เวลา 21.00 น.

- ความเสี่ยงของผู้ป่วยต่อการให้ยาระงับความรู้สึกตาม ASA class อยู่ในระดับ III เนื่องจากผู้ป่วยมีโรคร่วม ได้แก่ Chronic AF, Severe cardiomegaly, Right Adrenal mass และมีภาวะซีด Hb = 9.7 mg%, Hct = 34.8 %

- ผู้ป่วยเคยได้รับการผ่าตัดใส่เหล็กตามกระดูกที่ขาซ้ายเมื่อ 10 ปี ก่อนโดยการดมยาสลบ แต่ไม่พบปัญหาในการดมยาสลบ

- ผู้ป่วยมีประวัติแพ้อาหารทะเล แต่ผู้ป่วยรายนี้ไม่มีประวัติ CBD stone จึงไม่มีความจำเป็นต้องฉีดสารทึบแสง แต่หากมีการทำ Cholangiography ระหว่างผ่าตัดต้องใช้สารทึบแสงชนิดที่ไม่ก่อให้เกิดการแพ้ เช่น Visipaque® เป็นต้น

- ผู้ป่วยที่มีประวัติการใช้ยาละลายลิ่มเลือด ASA (81) 1x1 ซึ่งผู้ป่วยหยุดยาตามแพทย์สั่ง ตั้งแต่วันที่ 1 ส.ค. 54

- ประเมินความวิตกกังวลที่ห้องพักรอดูอาการก่อนผ่าตัดโดยใช้ Numeric Rating Scale

ผลลัพธ์การดูแลผู้ป่วยในระยะก่อนผ่าตัด

- ผู้ป่วยมีความเข้าใจ ยอมรับในกระบวนการรักษา
- ผู้ป่วยความวิตกกังวลเกี่ยวกับการผ่าตัดในระดับน้อย NRS = 3
- ผู้ป่วยมีความพร้อมในการเข้ารับการผ่าตัด และไม่เกิดการงัดเคืองผ่าตัด

2. การดูแลผู้ป่วยในระยะผ่าตัด (วันที่ 9 ส.ค. 54: เวลา 9.00 น.)

2.1 ดูแลเคลื่อนย้ายผู้ป่วยมายังเตียงผ่าตัดอย่างปลอดภัย ช่วยเหลือ ดูแลให้ผู้ป่วยได้รับความสุขสบาย

2.2 ใส่ pneumatic cuff pressure บริเวณขาทั้ง 2 ข้างของผู้ป่วย เพื่อป้องกันการเกิด Deep Vein Thrombosis: DVT เนื่องจากระหว่างผ่าตัดต้องมีการจัดท่านอนศีรษะสูง 30 – 45 องศา ทำให้มีการกั่งของเลือดดำบริเวณขา ซึ่งมีความเสี่ยงที่จะเกิด DVT หลังผ่าตัดได้

2.3 วางผ้าห่มลมร้อนบริเวณ ต้นขาลงไปจนถึงปลายเท้าผู้ป่วยเพื่อป้องกันภาวะอุณหภูมิกายต่ำ

2.4 ทำ time out ก่อนศัลยแพทย์ลงมีดผ่าตัด เพื่อเป็นการระบุตัวผู้ป่วย ชนิดการผ่าตัด และตำแหน่งที่ทำผ่าตัด

2.5 ประสานงานกับศัลยแพทย์ในการทำ intervention ในห้องผ่าตัดเพื่อมีผลลดความปวดในระยะหลังผ่าตัด

- ปรับค่าความดันในช่องท้องขณะผ่าตัดเท่ากับ 12 มิลลิเมตร
- ปรับอัตราการไหลของก๊าซ CO₂ จากเครื่องจ่ายก๊าซในระดับต่ำน้อยกว่า 2 ลิตรต่อนาที
- ใช้ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์อุ่นขณะผ่าตัด ซึ่งนอกจากจะเป็นการช่วยลดความปวดในระยะหลังผ่าตัดแล้วยัง ช่วยป้องกันภาวะอุณหภูมิกายต่ำได้อีกด้วย

- มีการไล่ก๊าซ CO₂ ที่เหลือค้างในช่องท้องด้วยวิธีการรีดหน้าท้องเพื่อไล่ก๊าซ CO₂ ออก ก่อนการเย็บปิดแผลผ่าตัด

2.6 เพื่าระวังการเกิดภาวะแทรกซ้อนในระหว่างผ่าตัดที่เป็นอันตราย เช่น ภาวะ CO₂ embolism โดยประเมินจากค่า Mean Arterial Pressure, O₂ saturation, End tidal CO₂ และ คลื่นไฟฟ้าหัวใจ (ECG) ที่มีการเปลี่ยนแปลง

ผลลัพธ์การดูแลผู้ป่วยในระยะผ่าตัด

- ผู้ป่วยไม่เกิดภาวะแทรกซ้อนในระหว่างผ่าตัด
- ความดันโลหิต อยู่ระหว่าง 90/ 60 – 120/ 60 mm.Hg
- O₂ saturation อยู่ระหว่าง 98 – 99%
- End tidal CO₂ อยู่ระหว่าง 31 – 36 mm.Hg
- Airway pressure อยู่ระหว่าง 15 -25 mm.Hg
- ใช้ก๊าซ CO₂ ในการผ่าตัด 50 ลิตร
- ระยะเวลาที่ใช้ผ่าตัด 65 นาที
- อุณหภูมิกายของผู้ป่วยก่อนออกจากห้องผ่าตัด 37.4 องศาเซลเซียส

3. การดูแลผู้ป่วยในระยะหลังผ่าตัดในห้องพักฟื้น (วันที่ 9 ส.ค. 54: เวลา 11.00 น.)

3.1 พยาบาลห้องผ่าตัดส่งต่อข้อมูลให้พยาบาลในห้องพักฟื้นทราบชื่อ นามสกุลผู้ป่วย ชนิดการผ่าตัด ผู้ป่วยรายนี้ไม่พบภาวะแทรกซ้อนระหว่างผ่าตัด ปริมาณเลือดที่เสียระหว่างผ่าตัดประมาณ 50 ml. ได้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ 700 ml. ไม่ได้สวนปัสสาวะ ให้ observe bladder full เนื่องจากได้สารน้ำทางหลอดเลือดดำมาก

3.2 พยาบาลห้องพักฟื้น

- ประเมินอุณหภูมิกาย ประเมิน Sedation score แกร็บ และประเมินสัญญาณชีพผู้ป่วยทุก 15 นาที
- เมื่อผู้ป่วยรู้สึกตัวดีประเมินความปวดในระยะหลังผ่าตัด เช่น อาการปวดในช่องท้อง อาการปวดแผลผ่าตัด อาการปวดไหล่ และอาการแน่นท้อง โดยใช้ Numeric Rating Scale และพิจารณาให้ยาแก้ปวดทางหลอดเลือดดำตามแผนการรักษา
- จัดท่านอนศีรษะสูง 20 องศา เพื่อส่งเสริมให้ปอดขยายตัวได้ดี เป็นผลให้เพิ่มการขับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ใช้ในการผ่าตัดออกทางลมหายใจ
- แจ้งญาติผู้ป่วยที่มารอบริเวณหน้าห้องผ่าตัดให้ทราบว่าผู้ป่วยผ่าตัดเสร็จสิ้นแล้ว เพื่อลดความวิตกกังวลของญาติ
- อธิบายให้ผู้ป่วยเข้าใจถึงสาเหตุอาการปวดไหล่ที่สามารถเกิดขึ้นได้ในระยะหลังผ่าตัด เนื่องจากก๊าซ CO₂ ที่ใช้ผ่าตัดไปดันดันกระบังลมทำให้เกิดการระคายเคืองต่อเส้นประสาท phrenic ซึ่งทำให้เกิดอาการปวดไหล่ได้

- ส่งต่อข้อมูลกับพยาบาลหอผู้ป่วยให้ทราบถึงชนิดการผ่าตัด ปริมาณเลือดที่เสียระหว่างผ่าตัด ปริมาณสารน้ำที่ได้รับทางหลอดเลือดดำ ระดับความปวด ยาแก้ปวดที่ได้รับในห้องพักฟื้น และให้ observe bladder full เนื่องจากผู้ป่วยยังไม่ถ่ายปัสสาวะหลังผ่าตัด

ผลลัพธ์การดูแลผู้ป่วยระยะหลังผ่าตัดในห้องพักฟื้น

- ผู้ป่วยไม่มีภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำ ประเมินอุณหภูมิทางหูแรกเริ่ม 37.3 องศาเซลเซียส
- ผู้ป่วยมีสัญญาณชีพคงที่ และรู้สึกตัวดี ไม่มีภาวะคลื่นไส้/ อาเจียน
- ผู้ป่วยบอกระดับของอาการปวดในช่องท้อง pain score 3 คะแนน และต้องการได้รับยาแก้ปวดทางหลอดเลือดดำ พยาบาลให้ MO 2 mg IV ตามแผนการรักษา ประเมินผลหลังให้ยา 5 นาทีผู้ป่วยมี pain score ลดลงเหลือ 2 คะแนน
- แผลผ่าตัดไม่มี bleeding ชีม
- จำหน่ายกลับหอผู้ป่วย เวลา 12.00 น.

4. การดูแลผู้ป่วยในระยะหลังผ่าตัด 24 ชั่วโมงในหอผู้ป่วย (วันที่ 10 ส.ค.54: เวลา 7.45 น.)

พยาบาลห้องผ่าตัดเยี่ยมผู้ป่วยหลังผ่าตัด เพื่อประเมินผลการให้การดูแลตามแนวปฏิบัติพยาบาล โดยประเมิน

- ระดับความปวดแผลผ่าตัด อาการปวดในช่องท้อง อาการปวดไหล่ และอาการแน่นท้อง
- อาการคลื่นไส้/ อาเจียนหลังผ่าตัด
- การมี early ambulation ในระยะ 6 – 12 ชั่วโมงหลังผ่าตัด
- ระดับความพึงพอใจของผู้ป่วยต่อระบบการดูแลที่ได้รับ

ผลลัพธ์การดูแลผู้ป่วยระยะหลังผ่าตัด 24 ชั่วโมงในหอผู้ป่วย

- ผู้ป่วยมีอาการปวดในช่องท้องเล็กน้อย pain score 1-2 คะแนน ไม่มีอาการปวดไหล่ ไม่มีอาการแน่นท้อง ไม่มีอาการคลื่นไส้/ อาเจียน
- ผู้ป่วยสามารถลุกนั่งข้างเตียงได้เวลาประมาณ 19.00 น. วันที่ 9 ส.ค. 54 (หลังผ่าตัด 8 ชั่วโมง)
- ผู้ป่วยให้ความพึงพอใจต่อระบบการดูแลที่ได้รับ 9 คะแนน

บรรณานุกรม

1. Hamilton EC, Jones DB. Cholecystectomy. In: Jones DB, Wu JS, Soper NJ, editors. Laparoscopic Surgery Principles and Procedure 2nd ed. New York: Marcel Dekker; 2004. p. 181 – 196
2. หน่วยรายงานสถิติทางการแพทย์ โรงพยาบาลศิริราช. คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล; 2552.
3. หน่วยเงินรายได้ โรงพยาบาลศิริราช. คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล; 2552.
4. Leonard I E, Cunningham AJ. Anaesthetic considerations for laparoscopic cholecystectomy. Best Practice and Research Clinical Anaesthesiology. 2002; 16: 1-20.
5. Carter SL, Critchlow JF, Jones DB. Complication of laparoscopic surgery. . In: Jones DB, Wu JS, Soper NJ, editors. Laparoscopic Surgery Principles and Procedure 2nd ed. New York: Marcel Dekker; 2004. p. 87 – 94.
6. Magrina JF. Complication of laparoscopic surgery. Clinical Obstetrics and Gynecology. 2002; 45: 469-480.
7. Lord R, Ling J, Hugh T. Incidence of deep venous thrombosis after laparoscopic versus minilaparotomy cholecystectomy. Archives of Surgery.1998; 133: 967–973.
8. Akkurt BCO, et al. Comparison of recovery characteristics, postoperative nausea and vomiting and gastrointestinal motility with total intravenous anesthesia with propofol versus inhalation anesthesia with desflurane for laparoscopic cholecystectomy: A randomized controlled study. Current Therapeutic Research. 2009; 70: 94-103.
9. Sandhu T, Yamada S, Ariyakachon V, Chakrabandhu T, Chongruksut W, Ko-iam W. Low-pressure pneumoperitoneum versus standard pneumoperitoneum in laparoscopic cholecystectomy, a prospective randomized clinical trial. Surgical Endoscopy. 2009; 23: 1044 – 1047.
10. Wheeler M, Oderda G, Ashburn M, Lipman A. Adverse events associated with postoperative opioid analgesia: A systematic review. Journal of Pain. 2002; 3: 159–180.
11. Nicole B, Donoghue J. The effect of pre-admission education on domiciliary recovery following laparoscopic cholecystectomy. Australian Journal of Advanced Nursing. 2005; 22(4): 14-19.
12. Sjolting M, Nordahl G, Olofsson N, Asplund K. The impact of preoperative information on state anxiety, postoperative pain and satisfaction with pain management. Patient Education and Counseling. 2003; 5: 169–176.
13. Gurusamy KS, Samraj K, Davidson BR. Low pressure versus standard pressure pneumoperitoneum in laparoscopic cholecystectomy. The Cochrane Library. 2009; 3: 1-39.

14. Phelps P, Cakmakkaya OS, Apfel CC, Radke OC. A simple clinical maneuver to reduce laparoscopy-induced shoulder pain. *Obstetrics and gynecology*. 2008; 111(5): 1155-1160.
15. Stevens KR. ACE Star Model of EBP: Knowledge Transformation. Academic Center for Evidence-based Practice. The University of Texas Health Science Center at San Antonio. 2004
16. Tan PL, Lee TL, Tweed WA. Carbon dioxide absorption and gas exchange during pelvic laparoscopy. *Canadian Journal of Anaesthesia*. 1992; 39: 677– 681.
17. Nguyen NT, et al. Cardiac function during laparoscopic vs open gastric bypass: a randomized comparison. *Surgical Endoscopy*. 2002; 16: 78–83.
18. Zuckerman RS, Gold M, Jenkins P, Rauscher LA, Jones M, Heneghan S. The effects of pneumoperitoneum and patient position on hemodynamics during laparoscopic cholecystectomy. *Surgical Endoscopy*. 2001; 15: 561–565.
19. Wazz G, Branicki F, Taji H, Chishty I. Influence of pneumoperitoneum on the deep venous system during laparoscopy. *Journal of the Society of Laparoendoscopic Surgeons*. 2002; 4: 291-295
20. Konstantinidis H, et al. Late onset of subcutaneous emphysema following laparoscopic procedures. *The Internet Journal of Surgery*. 2008; 16(2). [cited 2009Aug 10].Available from:
http://www.ispub.com/journal/the_internet_journal_of_surgery/volume_16_number_2/article/late_onset_of_subcutaneous_emphysema_following_laparoscopic_procedures.html
21. Stanley I, Laurence A, Hill J. Disappearance of intraperitoneal gas following gynecological laparoscopy. *Anaesthesia*. 2002; 57: 57-61.
22. Thomson AJM, Abbott JA, Lenart M, Willson F, Vancaillie TG, Bennett MJ. Assessment of a method to expel intraperitoneal gas after gynecologic laparoscopy. *Journal of Minimally Invasive gynecology*. 2005; 12: 125-129.
23. Karagulle E, Turk E, Dogan R, Ekici Z, Dorgan R, Moray, G. The effect of different abdominal pressure on pulmonary function test results in laparoscopic cholecystectomy. *Surgical Laparoscopy Endoscopy Percutaneous Techniqu*. 2008; 18: 329-333.
24. Stergiopoulou A, Birbas K, Katostaras T, Manta J. The effect of interactive multimedia on preoperative knowledge and postoperative recovery of patients undergoing laparoscopic cholecystectomy. *Methods of Information in Medicine*. 2007; 46(4): 406-409.
25. Murdock CM, Wolff AJ, Van GT. Risk factors for hypercarbia, subcutaneous emphysema, pneumothorax, and pneumomediastinum during laparoscopy. *Obstetrics and Gynecology*. 2000; 95(5): 704-709.

26. Karaman S, Akarsu T, Bilgi M, Firat V. Subcutaneous emphysema and hypercarbia during diagnostic gynecologic laparoscopy: A case report. *Ege Tıp Dergisi*. 2005; 44: 191–194.
27. Kim CS, et al. Venous air embolism during total laparoscopic hysterectomy. *Anesthesiology*. 2009; 111: 51-54.
28. Garg, P. K., Teckchandani, N., Hadke, N. S., Chander, J., Nigam, S., & Puri, S. K. (2009). Alteration in coagulation profile and incidence of deep vein thrombosis in laparoscopic cholecystectomy. *International Journal of Surgery*, 7, 130-135.
29. Chung F. Adverse event in ambulatory care. *Journal of One- day surgery*. 2006; 4: 100-103.
30. Kafali H, Karaoglanoglu M, Oksuzler C, Bozkurt S. Active intraperitoneal gas aspiration to reduce postoperative shoulder pain after laparoscopy. *The Pain Clinic*. 2004; 16(2): 197-200.
31. Wills VL, Hunt DR. Pain in laparoscopic surgery. *British Journal of surgery*. 2000; 87: 273-284.
32. Jensen K, Kehlet H, Lund CM. Post-operative recovery profile after laparoscopic cholecystectomy: A prospective, observational study of a multimodal anesthetic regime. *Acta Anesthesiologica Scandinavica*. 2007; 51: 464–471.
33. Lane S, Saunders D, Schofield A, Padmanabhan R, Hildreth A, Laws D. A prospective randomized controlled trial comparing the efficacy of pre-oxygenation in the 20 degrees head- up versus supine position. *Anaesthesia*. 2005; 60(11): 1064-1067.
34. Calland JF, et al. Outpatient laparoscopic cholecystectomy: Patient outcomes after implementation of a clinical pathway. *Annals of Surgery*. 2001; 233(5): 704–715
35. Melnyk B, Fineout-Overholt E. *Evidence-Based Practice in Nursing & Healthcare*. Philadelphia, PA: Lippincott Williams and Wilkins; 2005
36. Phillips SM, Gallagher M, Buchan H. Use graduated compression stockings postoperatively to prevent deep vein thrombosis. *British Medical journal*. 2008; 336: 943-944.
37. Gurusamy KS, Samraj K, Davidson BR. Low pressure versus standard pressure pneumoperitoneum in laparoscopic cholecystectomy. *The Cochrane Library*. 2009; 3: 1-39.

ภาคผนวก

ตารางเก็บข้อมูลรวมในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดถุงน้ำดีฝากห้องวิทย์ศัล

ราย Items	ผู้ป่วยผ่าตัดถุงน้ำดีฝากห้องวิทย์ศัลที่ได้รับการดูแลตามปกติ											ผู้ป่วยผ่าตัดถุงน้ำดีฝากห้องวิทย์ศัลที่ได้รับการดูแลโดยใช้แนวปฏิบัติการพยาบาล				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
Sex	F	M	M	M	F	F	F	F	F	M	F	M	F	F	M	F
Age	46	55	49	71	50	58	56	60	30	51	48	64	34	63	56	70
BMI	26.71	29.06	24.44	25.47	25.33	18.29	27.75	17.06	36.8	25.03	27.48	21.9	27.44	20.88	30.39	31.25
Co-morbidity	No	-HT -CAD	-Liver cirrhosis -anemia	1.HT 2.DLP 3.Parkin son	No	-HT -DLP -Hypo thyroid goiter	HT	No	No	No	-HT -DM -DLP	Thalassemia -Chronic AF -severer cardio megaly -Adrenal mass (Rt.) -anemia	-mild cardio megaly	-HT -S/P CABG (ปี 45) AVR (ปี 49)	-HT	No
Warm CO ₂	No	No	No	No	No	No	No	✓	No	No	No	✓	✓	✓	✓	✓
Abdominal pressure	14	14	14	14	14	12	13	12	15	14	15	12	12	10	12	12

ราย Items	ผู้ป่วยผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ที่ได้รับการดูแลตามปกติ											ผู้ป่วยผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ที่ได้รับการดูแล โดยใช้แนวปฏิบัติการพยาบาล				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
Insufflation rate	Med	High	High	Med	Med	Low	Med	High	High	High	Med	Low	Low	Low	Low	Low
Total CO ₂ gas	74	45	70	118	40	20	12.6	34	148	127	90	50	50	45	45	30
Operative time	75	40	75	95	60	90	60	35	170	120	170	65	95	70	70	80
Length of stay in RR	85	105	115	135	85	75	75	75	120	105	90	90	90	90	70	90
Wound pain in RR	3	5	No	No	No	No	5	No	No	5	No	No	5	NO	4	No
Visceral pain in RR	10	7	7	8	No	No	No	10	10	No	10	3	No	No	No	No
Pain medication RR	Mo. 2 mg	Mo. 4 mg	Pet. 10 mg	Pet. 15 mg	Pet. 15 mg	No	Pet. 10 mg	Fen 25 µg	Mo. 4 mg	Mo. 2 mg	Pet. 20 mg	No	Mo. 1 mg	Mo. 2 mg	Mo. 2 mg	No

ราย Items	ผู้ป่วยผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ที่ได้รับการดูแลตามปกติ											ผู้ป่วยผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ที่ได้รับการดูแล โดยใช้แนวปฏิบัติการพยาบาล				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
Abdominal distension in RR	No	No	7	8	8	7	No	9	No	No	No	No	No	6	No	No
Nausea/ Vomiting in RR	No	No	✓ N/V	No	No	No	No	No	No	No	No	No	No	No	No	No
Antiemetic drug RR	No	No	Plasil 10 mg	No	No	No	No	No	No	No	No	No	No	No	No	No
Pre-visit	No	No	No	No	✓	No	No	No	✓	No	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Preoperative Anxiety (VAS)	5	6	8	5	4	0	4	6	3	8	3	3	0	5	4	3
Post-visit	No	No	No	✓	✓	No	No	✓	✓	No	No	✓	✓	✓	✓	✓
Shoulder pain at ward	N/A	N/A	N/A	✓ (PS=2)	✓ (PS=3)	N/A	N/A	✓ (PS=3)	No	N/A	N/A	No	✓ (PS=3)	No	No	No

ราย Items	ผู้ป่วยผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ที่ได้รับการดูแลตามปกติ											ผู้ป่วยผ่าตัดถุงน้ำดีผ่านกล้องวิดิทัศน์ที่ได้รับการดูแล โดยใช้แนวปฏิบัติการพยาบาล				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
Other symptoms at ward	N/A	N/A	N/A	No	No	N/A	N/A	No	No	N/A	N/A	No	No	No	No	Headache
Patient satisfaction	N/A	N/A	N/A	7	8	N/A	N/A	7	8	N/A	N/A	9	8	10	10	8